Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 230 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

5. IV 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● 30 ДИН. ● БРОЈ 2049

КРАКАТИ КРАКЕН МОРЕМ СЕ КРАДЕ

Верovали или не!

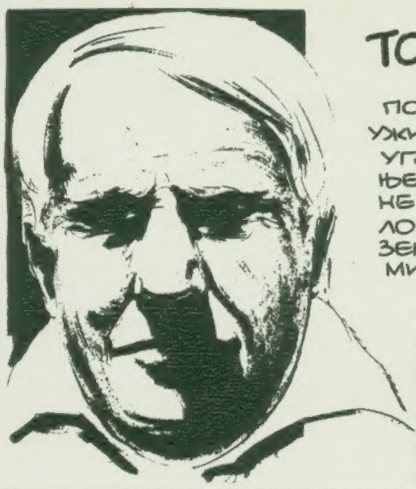

ТОМАС ЕДИСОН

ПОЗНАТИ ПРОНАЛАЗАЧ, УЖИВАО ЈЕ ТАКО ВЕЛИКИ УГЛЕД ДА ЈЕ НА ДАН ЊЕГОВЕ СМРТИ, 1931. ГОДИНЕ, ПРЕДСЕДНИК САД НАЛОЖИО ДА СЕ У ЦЕЛОЈ ЗЕМЉИ НА НЕКОЛИКО МИНУТА ИСКЉУЧИ ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА.

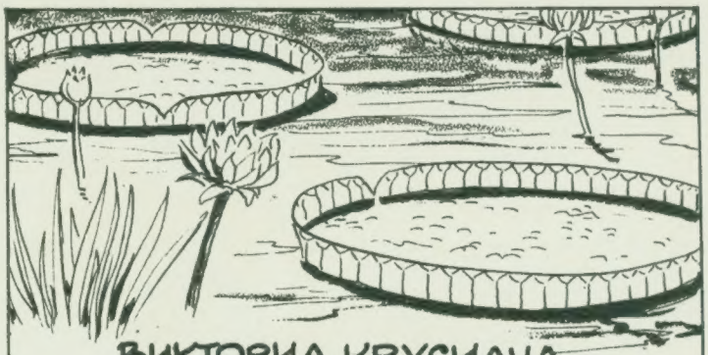

ВИКТОРИА КРУСИАНА

ОГРОМАН ЛОКВАЈ ИЗ БРАЗИЛА, ИМА ЛИСТОВЕ ПРЕЧНИКА 2 МЕТРА КОЈИ СУ ПОВИЈЕНИ НА ИВИЦАМА, ПА ЛИЧЕ НА ВЕЛИКЕ ТИГАЊЕ.

ТЕНРЕК

СИСАР БУБОЈЕД СА МАДАГАСКАРА, НЕПРЕСТАНО ЗЕВА И ТО У ПРАВИЛНИМ ВРЕМЕНСКИМ РАЗМАЦИМА, ПРИ ТОМ МУ СЕ ЗАДЊИ ДЕЛОВИ НЕПЦА НАДУЈУ У ВЕЛИКЕ РУЖИЧАСТЕ ЛОПТЕ.

ЕЛИЗА ЏОНСОН

СУПРУГА ЕНДРЈУА ЏОНСОНА, ПРЕДСЕДНИКА САД (1865-1869), У ТОКУ ЊЕГОВОГ ЧЕТВОРОГОДИШЊЕГ МАНДАТА ПОЈАВИЛА СЕ У ЈАВНОСТИ САМО ЈЕДАН ЈЕДИНИ ПУТ.

један аустријски ледолом

НА ДУНАВУ ЛОМИО ЈЕ ЛЕД НЕКОМ ВРСТОМ ОГРОМНИХ ГРАБУЉА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● недавно је у Италији ухапшен младић у чијем је пртљажнику нађен бидон са морском водом коју је он понео за кућни акваријум. Пуштен је тек пошто је платио казну. Чудан закон, али он у Италији постоји већ дуго, а донет је да би се заштитила држава која има монопол на производњу кухињске соли. За време Другог светског рата многи су кршили овај закон. Сада то нико не ради, али закон је закон.

●●● на конкурсу за нову спортску дворану у граду Мемфису, савезна држава Тенеси, изабран је пројекат зграде у облику египатске пирамиде да би се подвукла веза са древним египатским градом Мемфисом, на левој обали Нила, који је био фараонска резиденција. Пирамида ће бити висока око 100 метара и пресвучена нерђајућим челиком.

●●● што се тиче музичких инструмената од природних материјала, има их од дрвета, бамбусове трске, сушених тикава. Ипак, вероватно најоригиналнији резонатор има земљана цитра, врло распрострањена међу племенима Уганде. То је, у ствари, јама ископана у земљи са танким дрвеним поклопцем на коме су затегнуте животињске тетиве. Инструмент, наравно, није покретан, баш као ни клавир, оргуље.

●●● жене Африке имају заиста фантастичне фризуре, али не зато што су помодарке. По мишљењу сенегалских научника њима фризура потпуно замењује личну карту и пасош. Наиме, из тога како су очешљане упућени могу да сазнају социјални положај жене, коме племену припада, је ли удата или удовица, има ли деце.

●●● власник једног рибљег ресторана у Лондону објавио је у новинама да ће на дан отварања локала посетиоци са „рибљим" презименом бити бесплатно послужени. Таквих гостију није било превише, само 65. Међу њима су били и господин Сом, госпођица Пастрмка и, чак, госпођа Харинга.

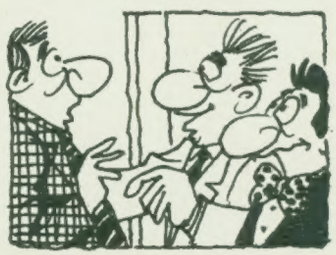

●●● на атолу Фокаофо у централном Пацифику живе дивље свиње које се хране искључиво рибом. Научници који су проучавали ове животиње тврде да су одлични пливачи и да лове рибу роњењем. Остаје, ипак, загонетка како су ове свиње стигле на острво.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

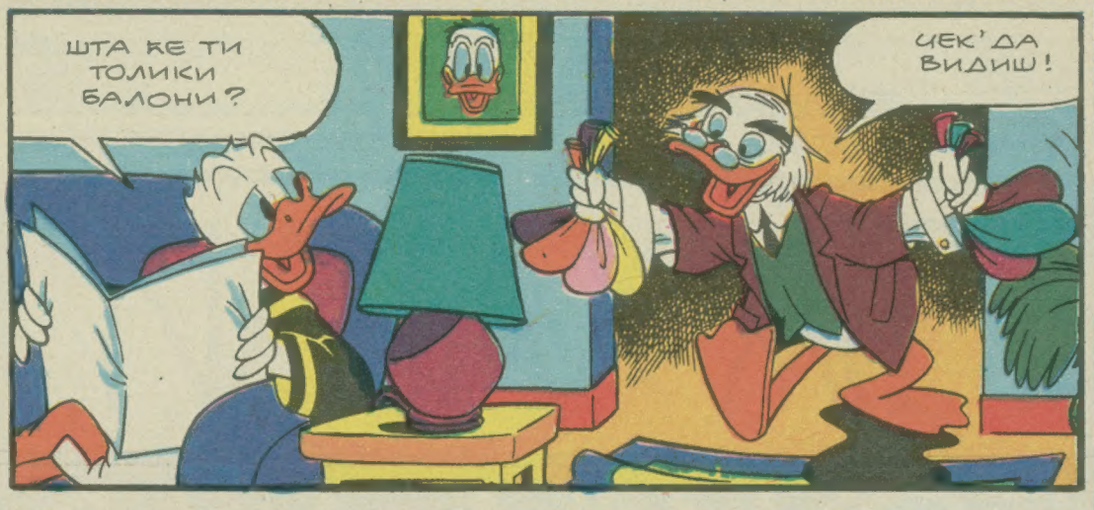

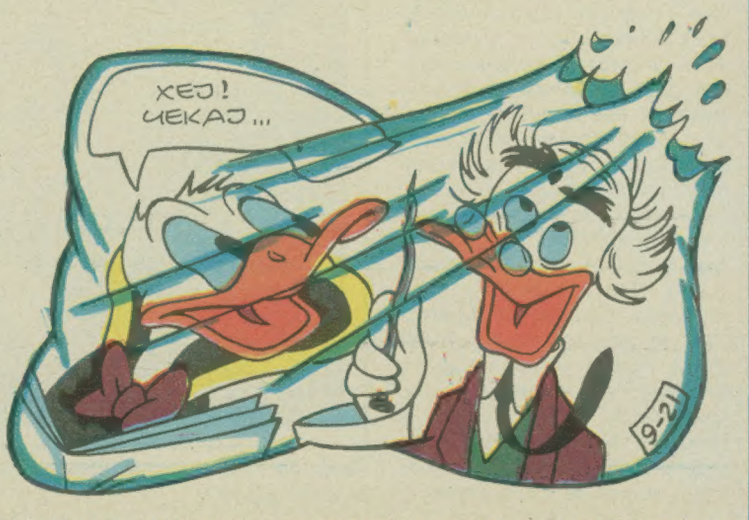

ЈЕДИНА ЖЕНА МЕЂУ ХИЉАДАМА ВОЈНИКА

ГЂА ХАРЛИ, БОЖЈИ ДАР

Неочекивани сусрет у возу потврдио је уверење госпође Харли да мушкарци често умеју да буду неразборити

Уз отегнути писак локомотиве и нагли трзај воз је кренуо са станице у Солуну. Најзад, одахнуле су чланице Јединице Гертон и Њунем Болница шкотских жена: ако не искрсне нека невоља, а то се у овим ратним временима никад није знало, до подне ће можда стићи у Ђевђелију. У вагонима иза њиховог налазила се цела британска Десета дивизија. Госпођа Кетрин Мери Харли, старешина Јединице Гертон и Њунем, није била претерано изненађена појавом својих сународника. Отреситу шездесеттрогодишњу даму чудило је сазнање да ова дивизија, упућена на југоисточни део бугарског фронта, нема у свом саставу пољску болницу! Невероватно, па ипак сасвим могуће, приметила је помало подсмешљиво и са много жаљења, кад се има у виду упорност британског Министарства рата да ни по коју цену не прими жене лекаре у добровољну ратну службу. Хвала богу, у француском и српском министарству нису радили конзервативни чиновници: њима је било потпуно свеједно да ли њихове рањенике лече лекари у сукњама или панталонама.

У подне је воз стигао у Ђевђелију. Најбоље што је госпођа Харли успела да нађе за смештај своје болнице била је некадашња фабрика свиле. За само 24 сата свака ствар постављена је на своје место и већ су примљени први рањеници. Било је чак и струје захваљујући малом генератору који је радиолог Едита Стони понела из Енглеске.

Месец дана болница је радила без прекида збрињавајући српске избеглице и француске војнике, припаднике сенегалских трупа, а онда је стигао позив да се врате у Солун. За постављање болнице Јединице Гертон и Њунем одређен је „Кавез за птице", добро утврђена зона над којом су бдели савезници. Госпођа Харли тиме није била нарочито одушевљена, више је волела да буде ближе фронту, али се није гласно бунила. Сматрала је да би тиме прекршила дисциплину која је била део војничког живота. И мада је попустила пред уверавањима Француза, у чијем се саставу налазила Јединица којом је управљала, госпођа Харли је чврсто одлучила да се, што је могуће пре, врати на фронт.

Госпођа Харли прима Орден ратног крста од француског генерала Сараја

Опасно је оклевање, не брзина

Пут до тог фронта био је прилично дуг и заобилазан, али госпођа Харли је чврсто веровала да је све могуће само ако човек то довољно жели. У мају 1916. напустила је Јединицу Гертон и Њунем с јединим циљем да у Енглеској наговори Одбор Болница шкотских жена да јој омогући да се у Македонију врати на челу потпуно самосталне јединице амбулантних кола!

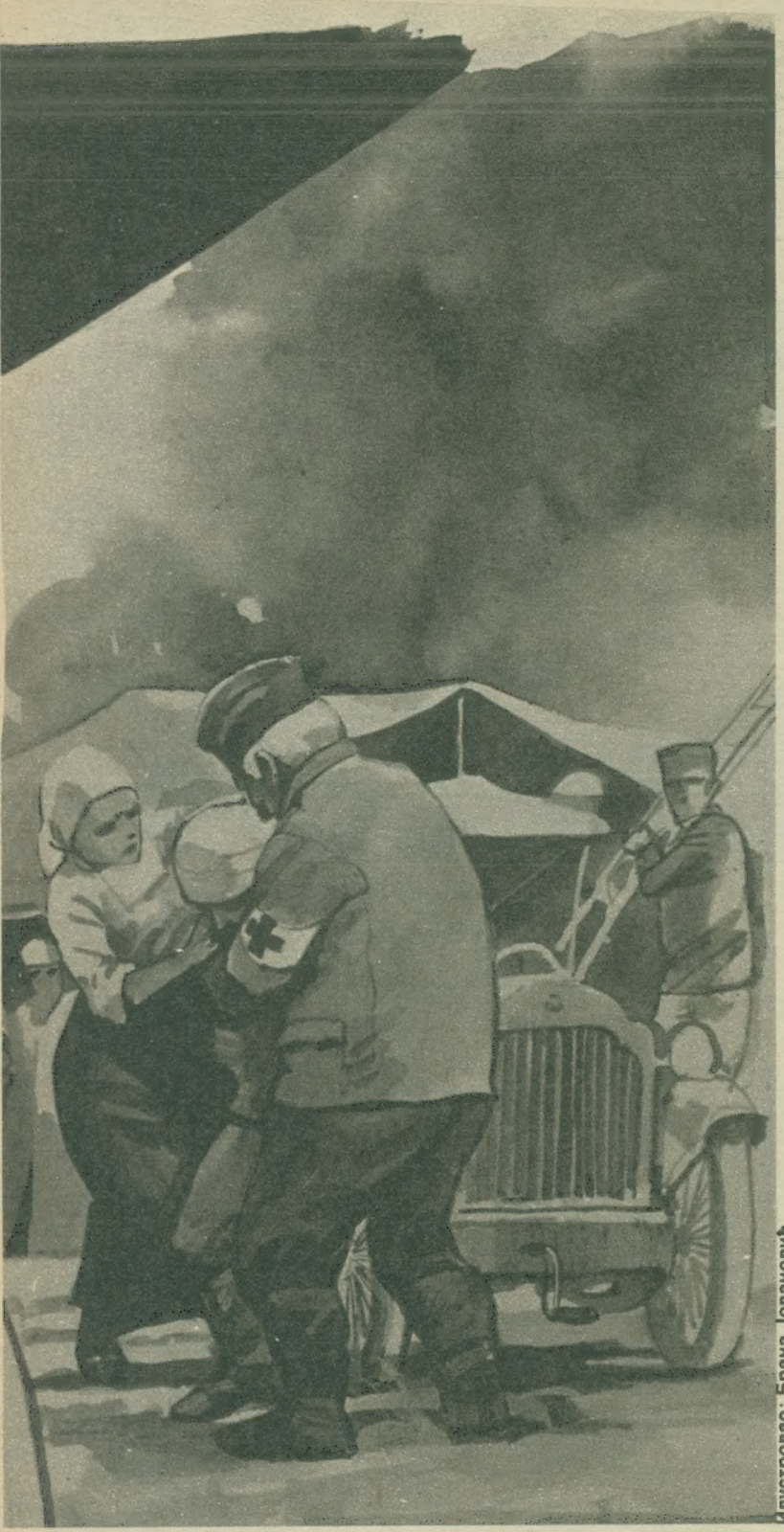

Илустровао: Брана Јовановић

Упорној, каква је била, то јој је пошло за руком делимично захваљујући и подршци др Елси Инглис. Одмах је почео курс вожње и часови механике јер је било јасно да ће припаднице ове јединице, кад стигну на фронт, у случају неког квара моћи да рачунају искључиво на себе. Тих дана новине су биле пуне слика младих госпођица и постаријих дама како на огољеним шасијама јуре кроз град под будним оком инструктора који је био уверен да главни узрок саобраћајних несрећа није велика брзина, него оклевање возача. У складу с таквим уверењем захтевао је од ученица да стално „држе гас". И тако је 18 чланица моторизованог одреда врло брзо било спремно за пут у Солун. Одредиште је било Острово, планински градић 140 километара северно од Солуна.

Госпођа Харли је била у свом елементу: подједнако добро бринула је о здрављу рањеника, али и свог особља.

Једног јутра чланице моторизованог одреда пренула је из сна митраљеска ватра и звиждук граната које су летеле преко шатора. За трен ока све су биле спремне да крену према првој борбеној линији. Један по један „форд" одлазио је по рањенике. По подне је Острово доживело још жешће бомбардовање.

Госпођа Харли је помислила да ће бити најупутније да ниједна кола не напуштају базу. Девојке се нису буниле све док српски заповедник није послао курира и замолио да одмах крену са извлачењем рањеника. Бојећи се да не страдају, госпођа Харли је одбила да их пусти, али на њено највеће запрепашћење три чланице Јединице одлучиле су да прекрше забрану. Целе ноћи девојке су пожртвовано превозиле рањенике а седокоса дама ломила се у себи да ли да због непослушности предузме неке мере или да мудро пређе преко свега. На крају се одлучила за ово друго, али убрзо је дошло до новог сукоба, затим до још једног. Госпођа Харли почела је да размишља треба ли да остане на месту где је или је паметније да дâ отказ.

Шрапнел као куршум

У децембру 1916. одлучила је да напусти одред Амбулантних кола Болница шкотских жена, али то никако није значило да се повлачи. Месец дана касније она је са кћеркама Едитом и Флорансом кренула у Битољ. У то време становници овог града били су изложени свакодневним бомбардовањима. Скривени у подрумима ретко су се усуђивали да изађу. И иначе оскудне залихе хране постајале су сваког дана све мање, а разне болести узимале су свој данак. Помоћи ниоткуда јер у граду није било ниједног лекара ни медицинске сестре. Госпођа Харли и њене кћерке биле су прави дар неба.

Како је цео Битољ практично био разрушен, три жене су једва нашле неки смештај. Најпогоднија им се учинила напуштена турска кућа чије су највеће погодности биле што је имала примус на шпиритус и што је у њој живео старац који се понудио да им кува и води бригу о њиховом више него скромном домаћинству. Ослобођена послова који би јој одузимали драгоцено време госпођа Харли је не само организовала пружање неопходне помоћи повређеном и болесном становништву, него је, чак, о властитом трошку отворила дом за осамдесеторо незбринуте деце. Тај рад је био исцрпљујући, поготову за жену њених година, али она се није жалила, била је неуморна.

Седмог марта по подне госпођа Харли је села крај прозора куће у којој је становала. У другом делу собе Едита је припремала чај. Зачула се заглушујућа експлозија. Флоранса и Едита бациле су се на под и заштитиле главу рукама. Када су, неколико минута касније, стакла на прозорима престала да звече, а оне се усудиле да погледају около, виделе су мајку како и даље седи на столици.

– Мајко, забога, склони се! – узвикнула је Едита, али госпођа Харли није се ни померила.

– Мајко, молим те! – готово је викнула Флоранса. Узалуд. Госпођа Харли била је мртва! Парче шрапнела погодило ју је посред чела.

Вест о смрти госпође Харли муњевито се пронела све до Солуна. У једноставном ковчегу од јеловине њено тело је пренето возом у Солун. Погребу је присуствовао велики број људи: високи штапски официри, војници, свештеници, цивили, болничко и пратеће особље. Сахрањена је онако како би то желела: уз све војне почасти и пратњу српске краљевске гарде. Да може, госпођа Кетрин Мери Харли била би врло поносна на себе: једина жена међу неколико хиљада савезничких војника сахрањена на Зејтинлику! У њеном случају то је потпуно заслужена част.

Олга Вукадиновић

Кетрин Мери Харли (3. мај 1853 – 6. март 1917), једина је жена сахрањена на савезничком гробљу у Солуну. На њеном гробу уклесане су следеће речи: „Племенитој Енглескињи, великој добротворки српског народа!

Велика жено,
на твоме гробу уместо цвећа српска захвалност вечно ће цвати,
за твоја дела и твоје име поколења ће далека знати"

Српски официри из Допунске команде

Рођени брат госпође Харли био је филдмаршал Џон Френч (1852–1925), командант британских трупа у Француској 1914. и 1915. године.

Немани – како то страшно звучи

КРАКАТИ КРАКЕН МОРЕМ СЕ КРАДЕ

Кад се каже „морска змија" или „чудовиште из језера", одмах се помисли на животињу која делује нестварно и за коју је тешко поверовати да заиста постоји. Међутим, хиљаде сведочанстава из свих крајева света потврђују нешто друго...

Џон Рицвеј и Чеј Блит, двојица падобранаца чланова британске армије, који су 1966. добровољно веслали преко Атлантика (да би се проучиле могућности преживљавања на пучини), такође су доживели сусрет с џиновском морском змијом која је овакв изгледала.

Од памтивека се у народу причају приче о ждајама које бљују ватру, змијама с неколико глава, косматим створењима налик на људе али застрашујућег изгледа, о огромним морским немањима које преврћу бродове и слично. Ова невероватна бића нису баш у потпуности плод људске маште. Њих "је неко заиста видео.' Могуће је једино да су неке од њих описане уз мало више маште јер није било времена за детаљно посматрање, а можда се у нечем и претерало или је свему придодато мало више поетичности – да би се отворио пут у легенду где се једно такво биће обично супротставља главном јунаку.

Већина познавалаца слаже се у мишљењу да се у овим случајевима највероватније ради о последњим преживелим примерцима изумрлих врста осуђених на живот у некој забити.

Неповерљиви ће рећи: „Да, али..." Сви који тако мисле треба да знају да смо овде навели само неке од безброј прича и да су многи очевици раније и сами били неповерљиви.

Најзанимљивија сведочења о сусретима с воденим чудовиштима широм наше планете почећемо причом из Северног мора. Реч је о далеко највећој морској немани коју је у једној књизи из 1753. описао Ерик Пантопидан, бискуп из Бергена, у Норвешкој. „Кракен", како су то чудовиште назвали рибари и сам бискуп, толико је велико да, кад излази на површину воде, не може да се види у свој својој величини. „Његова леђа" – записао је Ерик – „имају дужину једне енглеске миље (1609 m)! У почетку личе на групу острваца окружених нечим што подсећа на алге... Затим се појављују светлуцави рожнати израштаји густо распоређени по читавој површини тела. Између њих протежу се пипци дугачки попут јарбола на бродовима средње величине..."

За време боравка у Јужној Америци, у својству мисионара, Виктор Хајнц је видео чудовиште које локалном становништву није било непознато. Догодило се то у време велике поплаве у мају 1922. Око три по подне, док се чамцем враћао из Обидоса, у Бразилу, угледао је у реци Амазон необично биће змијоликог облика, дужине око 30 метара. Тело му је било увијено у спиралу и полако и мирно пливало на само неколико метара раздаљине... Људи су престали да веслају и усредсредили пажњу на неман која је могла да преврне чамац као кутију од шибица. Домороци, који су је већ виђали, рекли су Хајнцу да би она то сигурно и учинила да није била сита. А по њиховим речима, хранила се капибарама – великим глодарима који живе у овом крају.

Путујући на југ према месту Фојерз друмом који води поред језера Лох Нес 22. јуна 1933. по подне, Џорџ Спајсер, бизнисмен из Лондона, и његова супруга уживали су у лепом шкотском пејзажу када су изненада приметили да се растиње покрај пута испред њих на чудан начин таласа... Убрзо је отуда своју главу промолила огромна животиња дугачког врата. Поскакујући неспретно, кретала се пре-

Године 1734. норвешки мисионар Ханс Егеде, за кога се поуздано зна да је био сасвим уравнотежена личност, на путу према Гренланду видео је овакву морску неман.

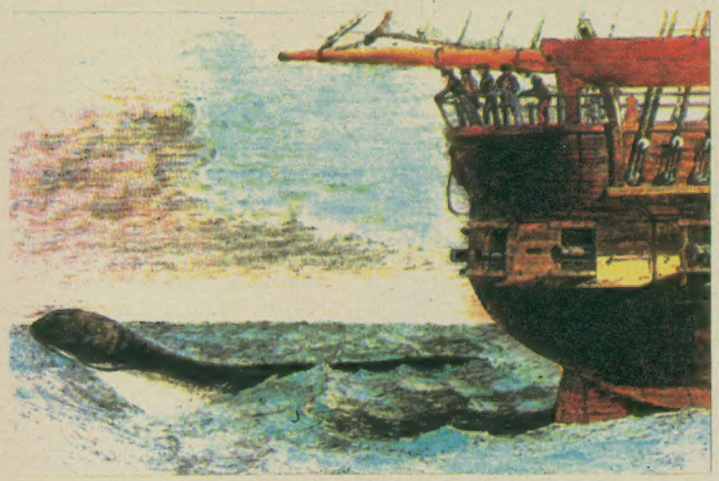

Према извештају који је 1848. поднео британском Адмиралитету капетан Питер Мкуе, морско чудовиште дугачко 18 метара прошло је поред брода „Дедалус" – у Атлантику, 30 километара далеко од обале Африке.

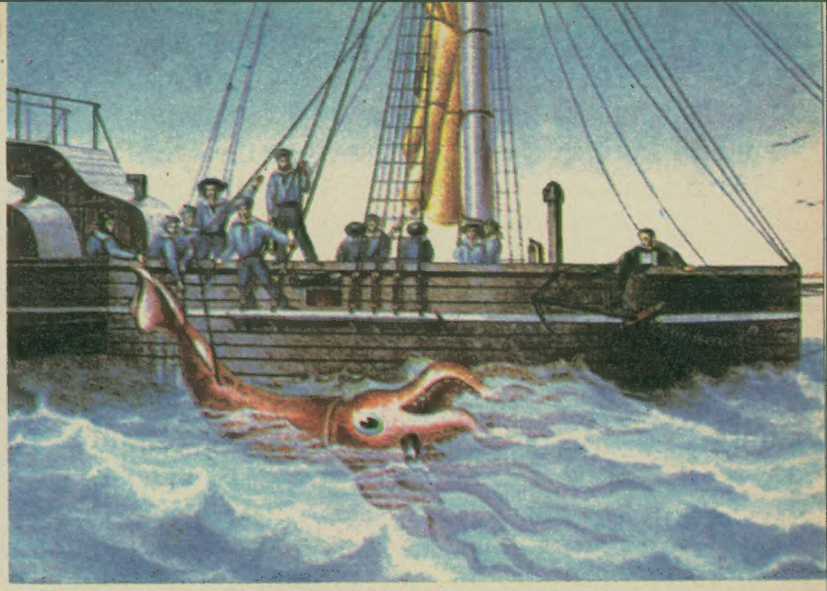

Тридесетог новембра 1861. у близини шпанског острва Тенерифе француски ратни брод „Алектон" сусрео се с џиновским октоподом. Морнари су чак успели да га ухвате, али је конопац склизнуо преко репа и – неман је утекла.

Најпознатије чудовиште на свету Неси (из Лох Неса у Шкотској) снимљено између 1934. и 1977.

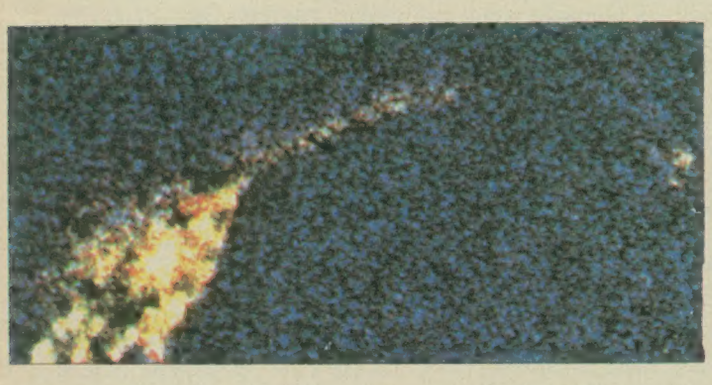

Два ловца на дивље патке који су ујутро 4. фебруара 1934. чекали дивљач на стеновитој обали острва Саут Пендер, недалеко од Ванкувера, Канада, нису ни слутили да се у непосредној близини налази њихов необичан супарник у лову. Пошто су устрелили једну патку која је затим пала у воду, Сирил Ендрјус и Норман Џорџсон ускочили су у чамац и кренули да је узму... Док су се приближавали убијеној птици, угледали су главу и зглавкасто тело дотад невиђене животиње како се помаља из воде. Од страха су се готово паралисали и у том стању, са три метра раздаљине, могли су да посматрају чудовиште како разјапљује чељуст и гута пловку. Зуби су му били попут тестере, језик дугачак и шиљат, а глава сивосмеђе боје подсећала је на коњску.

Чим су дошли к себи, ловци су похитали ка обали и телефоном обавестили друге о свом открићу, тако да се ту убрзо окупио силан свет. Сви су могли да виде животињу како још плива двадесетак

ко друма у правцу језера.... Узбуђен и радознао Спајсер је притиснуо гас да би што пре стигао до животиње и мало боље је осмотрио, али није имао среће – већ је била у шипражју крај обале, а убрзо затим је и заронила и нестала у водама језера.

Спајсерови су новинарима изјавили да је животиња била дугачка 8–10 метара, да је имала змијолику главу, нестварно дугачак врат и тело сивкасте боје, ружног изгледа, налик на пужа голаћа.

Прича се поновила 5. јануара 1934. године. Око један сат по поноћи студент медицине Артур Грант јурио је на свом мотору тим истим друмом. У близини места Лохенд угледао је огромну тамну масу с којом се умало није сударио. Захваљујући месечини, младић је могао да види да се ради о необичној и потпуно непознатој животињи, мале главе и овалних очију, дугачког врата и здепастог тела које се завршавало дугачким репом – с четири ноге налик на пераја. Артур је скочио с мотора и потрчао за животињом која је, поскакујући, хитала према језеру и за тили час нестала у води.

Тако је прича о чудовишту из Лох Неса кренула у свет. Очигледно да су ова два забележена сусрета с њим мало позната јавности јер је много „стручњака" покушало да објасни како је то чудовиште све друго само не живо биће. А постоји и податак да је још 565. године ирски свештеник по имену Колумба видео исту ову неман у близини језера и описао је на сличан начин.

метара од обале – држећи главу тик изнад воде... Процењено је да је дугачка 12 метара, да пречник њеног змијоликог тела износи више од једног метра и да јој је само глава дугачка око метар.

Експедиција коју је од јуна до октобра 1964. организовао московски универзитет имала је задатак да проучи наслаге минерала у источном Сибиру. На свом путу за Сибир дружина се зауставила поред језера Кајир с намером да провери гласине о немани која ту живи. Према једном чланку вође експедиције Рокошева, који је објављен у листу „Комсомолска правда", њихов биолог Гладкин се, сасвим случајно, сусрео са овим чудовиштем.

Кренуо је на језеро да донесе воде и тамо угледао необичну животињу како пасе на обали. Имала је ситну главу, веома дугачак и сјајан врат, дебело тело прекривено црном кожом и велико пераје дуж читавог кичменог стуба. Биолог се брзо вратио у камп да обавести и друге о свом открићу. Опремљени фотографским апаратима и пушкама сви су потрчали према језеру, али немани тамо више није било. Затекли су само угажену траву и таласасти траг на површини воде.

Они који су неповерљиво вртели главом брзо су променили мишљење јер се животиња поново појавила: „Прво смо јој угледали главу", пише Рокошев. „Помолила се на средини језера, а затим смо јој видели и леђно пераје. Ударала је репом по води и правила велике таласе... Можете замислити наше изненађење кад смо схватили да прича коју смо чули није измишљена!"

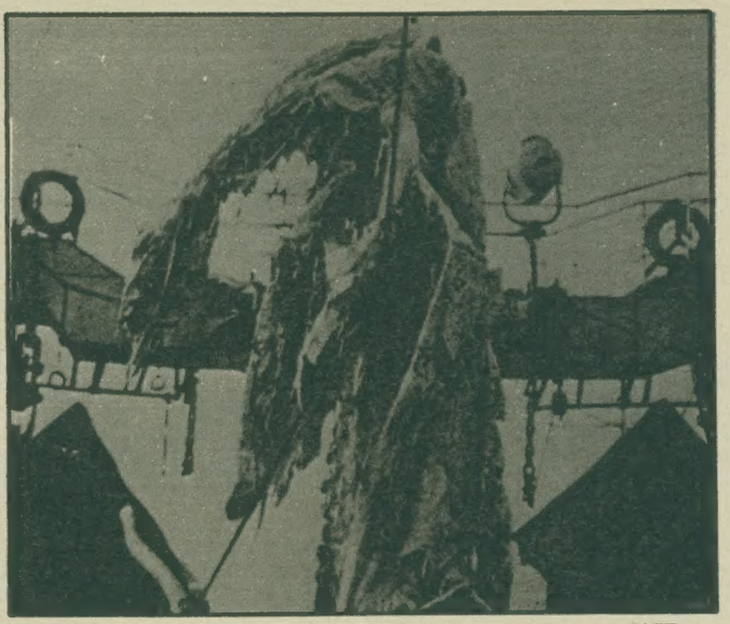

Леш неког дуговратог морског чудовишта нашли су 1977. године, на пучини у близини Новог Зеланда, морнари с јапанског брода „Цујо Мару".

Шесточлана породица која је живела између језера и тресетишта Конимара, на западу Ирске, видела је у ноћи 22. фебруара 1968. на језеру Нахун неко тајанствено биће. У предвечерје тога дана отац Стивен Коин је, у пратњи једног од својих синова, кренуо да сакупи мало грања за ватру. И тада је у води угледао нешто тамно. Закључио је да се ради о животињи необичног изгледа. Имала је врат налик на мотку на чијем се врху налазила глава пречника свега тридесетак центиметара. Реп јој је био пљоснат а кожа сјајна. Пливала је без одређеног циља. Кад је пас Коинових залајао, животиња се устремила на њих и претећи разјапила чељусти. Али, пас је био упоран, па се она убрзо окренула и отпливала у другом правцу.

Док је Коин посматрао ово чудновато биће, његов син је одјурио да позове мајку која је дотрчала на језеро са осталом децом. Животиња је још била ту у близини – ронила је и појављивала се на површини. Стивен је тако имао могућност да процени њену величину и уочи још неке детаље. Била је дугачка око пет метара и имала две велике грбе на леђима, а на глави израштаје попут рогова, али није имала очи!

Језеро Морар у грофовији Инвернес једно је од неколико језера на северу Шкотске за која се прича да у њима живе чудовишта попут оног из Лох Неса. Чудовиште из Морара виђено је први пут 1887, а 1969. овај супарник Неси добио је и надимак Мораг. Сусрет с њим добро су упамтили риболовци Данкан Мекдонел и Виљем Симпсон. Било је топло августовско поподне 1969. Њих двојица су се враћали кући моторним чамцем. И док је Симпсон силазио у кабину да припреми чај, а Мекдонел стајао за кормилом, зачуо се шум узбуркане воде... Човек за кормилом подигао је поглед и на двадесет метара раздаљине угледао необичну животињу која је пливала право према њима...

Чим је телом додирнула прамац, животиња се зауставила. Доле у кабини Симпсону се преврнула посуда с водом и угасила пламен. Истрчао је да види шта се догађа и затекао Мекдонела како веслом покушава да отера неман. Била је то веома чудна и нимало привлачна животиња, дугачка до десет метара, са великом змијоликом главом, три грбе на леђима и храпавом кожом мрке боје. Настојала је да им преврне чамац... Борећи се с њом, поломили су једно весло и није им остало ништа друго него да у њу испале хитац. Чим су то учинили, животиња је полако заронила и нестала у дубинама језера.

Службене кинеске новине објавиле су 1980. да су неке необичне животиње виђене у језерима Манџурије, на Тибету. У „Пекиншким вечерњим новостима" писало је да је нека чудна животиња, слична диносарусу, виђена више пута у језеру Венбу. Тврдило се чак да је једном шчепало и прогутало говече које је пасло крај обале! У овим истим новинама писало је такође да је у једном вулканском језеру у провинцији Џилин виђена животиња воловске главе и пљоснате њушке налик на пачији кљун.

После две истраживачке експедиције у 1980. и 1981. биолог Рој Мекел, са универзитета у Чикагу, објавио је да у мочварном рукавцу Убангі-Конга заиста живи легендарно чудовиште мокеле-мбембе које конгоански Пигмеји описују као биће пола слон – пола гуштер. Ово необично створење успева да умакне свим који покушавају да га ухвате још од почетка овог века. Мекел је успео да открије трагове ове животиње. По величини одговарају слоновским, а на основу угаженог растиња стиче се утисак да се ради о огромном гмизавцу.

Једно од најранијих виђења овог чудовишта везано је за извесног Фирмана Мозомела. Пре 45 година, док је чамцем прелазио рукавац реке Ликуале, у близини градића Епена, угледао је животињу змијолике главе, веома дугачког врата, крупног тела, дужине преко три метра и исто толико дугачког репа. Кад су му донели књигу са сликама животиња, Мозомел, тада четрнаестогодишњи дечак, прстом је показао на сауропода, једног од диносауруса, тврдећи да га највише подсећа на животињу коју је видео.

Припремила С. Ивановић

У идућем броју: сва досад позната копнена чудовишта.

ЗУБАТИ КИТ С ТЕЛОМ ЗМИЈЕ

Постојање неких од ових немани чак је и научно доказано. Тако, на пример, џиновска морска бића која су описивали Грци и Римљани и која норвешки морнари називају „Кракен" у ствари су огромни октоподи. Зоолог Бернард Хојвелманс, који је утврдио постојање девет различитих врста морских змија, каже да сасвим сигурно постоје октоподи код којих само размак између пипака износи око 70 метара. Биолог Рој Мекел, који је трагао за мокеле-мбембеом, такође је потврдио постојање оваквих џиновских октопода.

Мекел такође истиче занимљиве хипотезе о могућности постојања неких праисторијских животиња које су остале да живе до данашњих дана. Каже да је једна од великих морских змија у ствари зеуглодонт или зубати кит за кога се верује да је одавно изумро. Они би, у ствари, могли да буду живи фосили међу које данас спадају крокодили и џиновске корњаче са острва Галапагос.

Кад су јапански научници проучили фотографије огромне животиње чији су леш из мора извукли морнари са брода „Цујо Мару", без двоумљења је закључено да веома подсећа на плезиозауруса. Тврди се да је и чувена Неси у ствари плезиозаурус – огроман водени гмизавац из мезозоика за кога се мисли да је изумро још пре 70.000 година.

Денис Мередит, који је на челу једне експедиције 1976. такође трагао за чудовиштем из Лох Неса, каже да је сродник плезиозауруса, у науци познат као еласмозаур, још одређенији кандидат за улогу неухватљиве Неси...

ВАМ ПРЕДСТАВЉА

СВЕТ У БРОЈКАМА

135: толико година има најстарија жена на свету. Живи у Литванији и своју дуговечност приписује чињеници да је остала девица.

45 број ципела младе америчке тенисерске Џенифер Капријати.

125 милиона долара – толико је „тешка" Јоко Оно.

86 одсто Француза воли недељу.

Млади од **2** до **20** година који гледају телевизију више од **2** сата на дан имају повишен ниво холестерола у крви.

80,6: толико година у просеку живе Францускиње, најдуговечније Европљанке.

18 километара на сат је брзина којом путују сперматозоиди.

14.400.000 флаша француског шампањца искапили су Американци 1989. године.

39 одсто житеља Берлина повремено осети носталгију за Берлинским зидом.

178 милиона долара зарадио је амерички филм „Дух".

За **30** одсто порасла ја производња ратних видео игара у САД откако је почела криза у Заливу.

55 одсто Парижана сања о томе да се одселе из свог града.

5000 долара је један обожавалац Елвиса Присли платио његов последњи електрокардиограм.

13 метара у секунди: том брзином излеће чеп са флаше шампањца.

100.000 папагаја и **60.000** змија срећно живе у шпанским породицама.

40 писама стиже сваког дана за Шерлока Холмса на адресу: 221 bis, Baker Street, London.

450 квадратних метара има апартман у коме је снимљен филм „Згодна жена". Налази се у хотелу „Ритзент Беверли Велшајр" и може се изнајмити за 3500 долара на дан. Госте у собама очекују шампањац, руже и свеже јагоде.

900 оловака (графитних) и ексер дугачак **6** центиметара могли би да се направе од угљеника, односно гвожђа, садржаних у просечно развијеном људском телу.

3993 метра: толико је висок планински врх испод кога се налази село Сас-Грунд у Швајцарској. Председник општине предложио је мештанима да додају **300** тона камења и повећају га на округло 4000 метара јер би округла цифра остављала бољи утисак на туристе. Еколози су се побунили и географија је остала непромењена.

С. М. У.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПУФ! ПОСЛЕ ОВАКВОГ ДАНА, НИШТА МЕ НЕ МОЖЕ ИЗНЕНАДИТИ!
ЗДРАВО, ДРАГИ! ШТА ТИ ЈЕ РЕКАО ДОКТОР?
РЕКАО МИ ЈЕ ДА НЕ СМЕМ ДА СЕ НЕРВИРАМ!
ЗАШТО СИ ОБУЧЕНА КАО ЗЕЧИЦА?
УПРАВО САМ ОБЈАШЊАВАЛА ДЕЦИ ШТА ЈЕ ТО УСКРС! ПРВО ЋЕМО ДА ОФАРБАМО УСКРШЊА ЈАЈА!
ОНДА ЋУ ДА ПОДЕЛИМ СЛАТКИШЕ И КИНДЕР ЈАЈА ДЕЦИ! ЗА ТЕБЕ НЕМА!
ИЗГЛЕДА ДА НИСИ УКАПИРАЛА! ДОКТОР ЈЕ РЕКАО ДА НЕ СМЕМ ДА СЕ НЕРВИРАМ!
© 1990 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
4-15
CHRIS BROWNE

СМЕЛИ МОМАК ИЗ МАСАЧУСЕТСА

НЕМА ГРЕШКЕ КОД СЕМА ПЕЧА!

Кад је одважни скакач и национални јунак из прошлог века изговорио ову реченицу, имао је само 20 година. А већ у 22. позвао је народ да присуствује његовом последњем скоку

Скокови у воду које изводе професионалци из Акапулка стална су атракција овог монденског летовалишта у Мексику. Скаче се са литице Ла Кебрада високе 36 метара. Скакачи морају да се одбаце готово 8,5 метара далеко од одредишта да не би пали право на стене, а на месту доскока вода је дубока само 3,7 метара.

Одважни артиста чије је уметничко име било Тери скочио је 10. јула 1921. из хидроавиона у реку Охајо са висине од око 95 метара и остао жив! А много раније, 1840. Семјуел Скот је, наводно, скочио са висине од 150 метара у дубоку воду испод Манитуових слапова у Висконсину и такође остао жив. Ако је то тачно, брзина пада у тренутку судара с површином воде износила је 138 километара на сат!

И у нашој земљи, као и у Акапулку, редовно се у оваквим скоковима надмећу одважни и снажни младићи. Скаче се у Неретву са 20 метара високог моста у Мостару.

У пратњи лисице и медведа

Претеча свих ових, несумњиво смелих, људи изгледа да је био Американац Сем Печ, „дрски младић" који је задивио младу америчку нацију и исписао легенду која траје и после његове смрти. Из те приче тешко је разабрати шта је било стварно, а шта је народ у одушевљењу сам придодао.

У „Речнику америчке биографије" стоји да је Сем Печ рођен у Масачусетсу 1807. године. Још је био дете кад се запослио у Фабрици памучне робе у Потакиту, у држави Род Ајланд, где је привлачио пажњу скоковима у реку – са мостова и кровова оближњих кућа. После је одлучио да се пресели у Њу Џерзи где има много више водопада, идеалних за људе његовог занимања.

Серију скокова у овом делу Америке започео је септембра 1827. Новине су навелико писале о његовим подвизима... Тако је решио да се заувек посвети овом позиву – путује од града до града, скаче са мостова и стена и живи од прилога гледалаца...

Августа 1828. пет стотина посматрача присуствовало је његовом скоку са врха јарбола једног брода укотвљеног на реци Хадсон у близини Хоубокена. Висина је износила 27 метара.

Изгледа да ни познати људи тога доба нису остали равнодушни према смелом момку из Масачусетса. О Сему Печу писали су књижевници Натаниел Хоторн и Томас Ворд. А 111 година после његове смрти у епској песми „Петерсон" Карлос Виљемс такође прича о његовом животу и подвизима. У роману Дина Хауела „Свадбено путовање" главни јунак не може да верује да његова млада супруга никада није чула за јунака из народа Сема Печа...

Тако су на више места остали аутентични записи о неустрашивом младићу. По некима се он латио овог посла да би издржавао мајку, други, опет, тврде да је Сем Печ био само акробата жељан славе. Чињеница је да је увек настојао да привуче што више публике и да је уживао у напетој атмосфери. А да би читаву представу на неки начин продужио, појављивао се у пратњи дресиране лисице и медведа.

Седамнаестог октобра 1829. Сем је био спреман да се баци у величанствене Нијагарине водопаде са висине од око 40 метара. Забележено је да је тога дана киша лила као из кабла и мешала се са сузама његових обожавалаца који су га молили да не скаче. Али, савршен забављач какав је био, Сем је театрално пољубио америчку заставу и бацио се у бездан нестајући у запенушалој води... Гледаоцима је застао дах. Кад су помислили да се догодило најгоре, Велики скакач се појавио на површини и запливао ка обали. – Нема грешке код Сема Печа! – изјавио је касније пред одушевљеном публиком.

После Нијагариних водопада требало је наћи ново привлачно место за извођење скокова – неко на коме би се окупило још више гледалаца. Одлучује да то буде Џенеси фолз крај Рочестера, водопади који нису толико привлачни као Нијагарини, али су подједнако опасни. Пред више хиљада гледалаца Сем је направио нови подвиг.

Ма какав Наполеон!

Ближио се крај 1829. године и зима је била на прагу. Сем је желео још једном да задиви свој народ. Скочиће са једног вишег и опаснијег водопада Џенеси фолза. У ствари, он све чини да би повећао ризик и постигао да атмосфера буде још напетија. Одлучује да скаче 13. новембра, у петак, а свој наступ најављује на плакатима као „Семов последњи скок". Истовремено свог љубимца медведа оставља код најбољег пријатеља – „за случај да се не врати".

Као што је и претпоставио, оваква најава привукла је невиђено велик број гледалаца. Њима се Сем обратио речима: „Наполеон је био велики човек и велики војсковођа. Потукао је многе војске и освојио многе државе, али није могао да скочи у Џенеси фолз!" Онда је полетео кроз ваздух...

Али, овог пута, сви су то приметили, Сем је држао тело другачије него обично и ударио је о површину воде под опасним углом... Узалуд су чекали да се појави... Сви су, ипак, били убеђени да је и то део његове представе – да је отпливао мало даље и да ће се тријумфално појавити на обали. Чак и кад су у марту следеће године нашли његово тело оковано ледом, многи су и даље одбијали да прихвате да је то њихов јунак Сем Печ.

С. И.

ЛИСТА ЧЕКАЊА ЗА ВРХ ПЛАНЕТЕ

Од године 1953. када су сер Едмунд Хилари и Шерпас Тенсинг Норкеј први освојили Маунт Еверест, на овај највиши врх Земљине кугле попела су се још сто шездесет четири планинара оба пола из двадесет једне земље. Италијан Рајнхолд Меснер учинио је то два пута а један Непалац и један Јапанац по три пута.

Маунт Еверест је, изгледа, све привлачнији за смеле алпинисте. А, да се не би правила непотребна гужва, сви који желе да покушају да га освоје морају претходно да испуне формуларе и пошаљу их, заједно с молбом, непалском министру за туризам.

Ако се, случајно, спремате за Маунт Еверест, пишите молбу што пре да би вас министар ставио на листу чекања – до 1997. године сва места су попуњена.

„Доменика дел коријере"

ПРАХ И ПЕПЕО

Агент осигуравајућег друштва примећује, у стану будуће муштерије, прекрасну вазу испод мермерне плоче код камина.

– Шта у њој држите? – најзад пита.

– Пепео мог мужа – одговара госпођа.

– Примите моје најдубље саучешће, нисам знао да је господин преминуо.

– Ма, није, само је сувише лењ да узме пепељару.

„Гуд нејбер њуз"

ОПАСНО ПОРЕЂЕЊЕ

Директор велике робне куће у Сједињеним Америчким Државама оштро пребацује продавцима што им је учинак, мерен количином продате робе, жалостан.

– Доста ми је ваших изговора. Ако сте ви неспособни, што је очигледно, други ће бити пресрећни да дођу на ваша места и полетно продају изванредне ствари које сада ви имате част нудити купцима!

Затим, обраћајући се новом службенику, бившем професионалном фудбалеру, директор додаје уље на ватру:

– Кажите ми, молим вас, шта се дешава са екипом која стално губи утакмице? Доводе се нови играчи, зар не?

Некадашњи фудбалер, после краћег колебања, одговара:

– Па, ако цео тим стално има тешкоћа, обично се смењује тренер!

„Њузвик"

Илустровао: Ивица Кољанин

ПРИСВОЈНИ ПРИДЕВИ

Када би био задовољан вечерњим телевизијским програмом, тачније вестима, француски председник Шарл де Гол је говорио: „Моја телевизија". Ако би му било досадно или му не би одговарао тон политичког коментатора, устајао је гунђајући: „Њихова телевизија". Али, када би у вестима наслутио покушај подсмевања њему и његовом режиму, рано следећег јутра звао је министра за информације дочекујући га са: „Синоћ сам гледао вашу телевизију..."

ШТА ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ НА СВЕТУ?

„Ричард Финмен, добитник Нобелове награде за физику 1965. године, био је више него велики научник", сећа се Маркус Чаун, један од његових некадашњих колега у Калифорнијском технолошком институту.

„У једној епизоди своје серије „Хоризонт" Британска радио-телевизијска мрежа Би-Би-Си приказала је његов живот и рад. Моја мајка, која није никада испољила ни најмање занимање за научне емисије, ову је гледала до самог краја. Тада ми је пало на памет да одем до Финмена, испричам му да је моја мајка нетремице гледала емисију посвећену њему и замолим га да јој напише реч-две. Надао сам се да ће моја мајка после тога пажљивије слушати док јој објашњавам зашто је Земља округла а небо плаво."

Али, Финмен јој је написао следеће:

„Драга госпођо Чаун, не обраћајте пажњу на свог сина када вам тумачи физичке појаве. Најважнија ствар на свету није физика већ љубав. Срдачно ваш Ричард Финмен".

„Њу сајентист"

БАЦИТИ СПИСАК

Када сам допутовала код другарице која ме је позвала да код ње и њеног мужа проведем неколико дана, на столу у трпезарији угледала сам подсетник:

1. Обрисати прашину
2. Спремити купатило
3. Променити чаршаве у гостинској соби
4. Купити торту која изгледа као домаћа
5. Извадити зидни сат који нам је поклонила Флоранс
6. Бацити овај списак пре него што Флоранс стигне.

Флоранс Ринг, Њујорк

ИДЕЈА ИЗ ЧЕКАОНИЦЕ

ЕДВАРД ЏЕНЕР, ЧОВЕК КОЈИ НАС ЈЕ ЗАДУЖИО

Живот енглеског лекара Едварда Џенера (1749–1823) добар је пример како случајно изговорена опаска може дубоко да измени ток научне мисли.

„Не могу да се разболим од великих богиња јер сам прележала кравље". Ову реченицу изговорила је једна сеоска девојка док је седела у чекаоници лекара у Чипинг Содбјуриу, крај Бристола, код кога је млади Џенер одлазио на праксу.

Задесивши се у чекаоници у тренутку кад је девојка изговорила те речи, Едвард Џенер се замислио. Мисли су му се вратиле у детињство проведено у покрајини Глочестшајр. Ту је, од девојака које су музле болесне краве заразивши се при том, толико пута чуо да су оне имуне на велике богиње.

После много година проучавања први пут је експериментално извршио вакцинацију 1796. (Реч потиче од латинске речи vacca, што значи крава). Када је једна мајка донела бебу за коју се сумњало да има велике богиње, он је нанео слој скраме узет са ране на руци девојке оболеле од крављих богиња и дете је прездравило.

Уношење животињског вируса крављих богиња у људски организам имало је за последицу стварање потпуног имунитета на велике богиње.

Џенер је тада наставио истраживање са „удвострученим жаром", како је рекао. Разочаравао се, вређали су га, али је његово откриће, које је спасло милионе људи – највећим делом деце – ускоро говорило само за себе.

У позним годинама Џенер је постао један од најславнијих и најуваженијих људи Европе. Поживео је довољно да види како је његово откриће однело ужасну болест са лица Земље.

А. Л.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

САМОСАХРАНА ВЕЖБА ИЗ НЕ-ДИСАЊА

Појаве које чекају да буду објашњене

Индија је препуна људи који су, наводно, у стању да материјализују предмет ни из чега, ходају по води или да јога техником зауставе сопствено срце. Шта на то каже наука?

Индија има више претендената на паранормалне способности по квадратном километру него иједна друга земља на свету. Тренутно најпопуларнији „чудотворац" је Сатја Саи Баба из Путапартија. Саи Баба свакодневно наочиглед окупљених следбеника материјализује предмете на изглед ни из чега. То изгледа овако: Саи Баба прави брзе и спретне кружне покрете по ваздуху из кога, тако се бар чини, извлачи некакву сивкасту материју коју, већ према прилици, претвара у прстен, медаљон или слаткиш који поклања неком од присутних.

Шта се крије иза ове и сличних појава које се противе разумном објашњењу? Досадашња научна истраживања дала су извесне резултате, али је наука и даље прилично далеко од коначних одговора.

Невероватан случај Рамананда Јогија

Највећа тешкоћа у испитивањима ове врсте јесте неспремност јогија и светих људи да се подвргну лабораторијском испитивању. За разлику од Саи Бабе, већина јогија придржава се строгих правила која им забрањују да своје способности приказују јавно.

Ипак, известан број ових људи пристао је да се подвргне испитивањима, а међу њима је вероватно најзанимљивији Рамананда Јоги кога је открио индијски научник Бал Ананд са Свеиндијског института за медицинске науке у Делхију.

Ананд је сазнао да Рамананда Јоги лута по Индији копајући раке у земљи у које сам себе сахрањује и у којима остаје жив сахрањен и по неколико недеља. Циљ овог самосахрањивања је увежбавање недисања, односно смањење кисеоника који се троши при дисању.

Тек након бескрајних убеђивања и молби Рамананда Јоги је невољно пристао да рупу у земљи замени нарочитом „кутијом" на Свеиндијском институту. Научнике су занимале две ствари. Колико ће кисеоника Јоги потрошити током медитирања и колико ће дуго издржати затворен у „кутији" пре него што се унутра не створи смртоносна доза угљен-диоксида.

У три експеримента од по десет часова Рамананда Јоги је запрепастио научнике. У сва три наврата смањио је за половину утрошак кисеоника, нешто што никада раније није забележено у аналима физиологије. Још је невероватнија чињеница да се његов метаболизам није убрзао са порастом количине угљен-диоксида који је при крају експеримента чинио четири процента атмосфере у кутији.

„Код сваке друге особе дисање би при тој количини угљен-диоксида у тако ограниченом простору постало веома отежано", објашњава Бал Ананд.

Овај научник дошао је до још једног занимљивог сазнања: да су прави јогији реткост. Многи тврде да су у стању да досегну стање духа и тела које у потпуности надилази све чулне надражаје, такозвани нирвикалпа самдахи, утапање у апсолутни дух и искључење свих утисака спољашњег света.

Али, испитивање стотину јогија који су по сопственом тврђењу овладали техником медитација показало је да само петорица заиста и досежу стање у коме више не реагују на спољашњи свет. Ова петорица су за време експеримента емитовали уједначене моћдане алфа таласе који су показатељи опуштања и концентрације и чији интензитет није нарушен ни када су их изложили убодима игала, блештавој светлости и продорним звуцима.

Часови медитације за астронауте

Према класичној јога литератури, самдахи је праћен престанком дисања, рада срца и свих других невољних телесних функција. Истраживања су, међутим, показала да чак ни Рамананда Јоги није у стању да заустави сопствено срце. Једном другом јогију је то пошло за руком, али зато није успео да уједно престане и да дише. Једном речју, за сада још нико није досегао савршени самдахи, бар не у лабораторији.

Западни научници су истраживања усмерили углавном на трансценденталну медитацију (ТМ) зато што је то најпопуларнија техника медитације на Западу. Вероватно најпознатије истраживање ове врсте је такозвана Бенсон-Волисова студија објављена почетком седамдесетих година. Истраживање ова два харвардска научника показало је да ТМ драстично смањује утрошак кисеоника и да успорава рад срца до темпа који је слабији од оног у најдубљем сну.

Истовремено, електроенцефалографи су бележили јачање алфа и бета моћданих таласа који су показатељи опуштености с једне и усредсређености с друге стране. Испитивања су такође потврдила да редовно бављење ТМ-ом смањује крвни притисак и анксиозност (узнемиреност без правог повода). Бенсон-Волисова студија имала је великог одјека у САД. Психијатријска одељења многих тамошњих болница уврстила су ТМ у терапију болесника. Чак је и NASA увела ТМ у програм обуке астронаута.

Занимљиви су и резултати до којих је дошао Чарлс Елингзандер, професор психологије са Махариши универзитета у Ферфилду у Ајови. Он је истраживањем обухватио 70 особа из осам старачких домова у Бостону, просечне старости од 81 године. Испитаници су насумично подељени у четири групе: групу за трансценденталну медитацију, групу за вежбе такозваног креативног мишљења, групу за опуштање и групу за коју нису предвиђене никакве посебне активности.

Три године касније сви испитаници из прве групе још су били живи. У преостале три групе проценат преживелих кретао се између шездесет седам и осамдесет седам одсто. У контролној групи од 478 испитаника који нису припадали ни једној од четири експерименталне групе, проценат преживелих износио је шездесет три одсто.

Објашњење за „чудотворно" деловање трансценденталне медитације на прву групу испитаника је једноставно. У овој групи просечни срчани крвни притисак смањен је са

Редовно бављење трансценденталном медитацијом ублажава последице стреса, смањује крвни притисак и – продужава живот.

Наука још нема објашњење за способност Сатја Саи Бабе да материјализује предмете ни из чега.

ЊИВАЊЕ :

сто четрдесет на просечних сто двадесет осам чиме је опасност од инфаркта умањена за тридесет одсто.

Током ове године биће објављени и коначни резултати десетогодишњег истраживања групе индијских научника на челу са неурофизиологом Т. Дезираџуом са Националног института за ментално здравље и неурологију у Бенглауру. Истраживањем су биле обухваћене све врсте јога техника, укључујући и ТМ.

Како се зауставља срце?

Већ се, међутим, зна да се индијски научници у много чему не слажу са својим колегама са Запада. Као прво, њихова сазнања упућују на то да ТМ можда није заслужила хвалоспеве које ужива. Поред неколико суперјогија какав је Рамананда Јоги, Дезираџу и његова екипа испитали су још 50 добровољаца укључујући девет врхунских учитеља јоге, као и мајсторе за контролу дисања и раџа-јогу. Сваки испитаник имао је више од 50 индивидуалних „сеанси" у лабораторији, што је далеко више времена него што је и у једном раније истраживању посвећено појединим испитаницима.

Шта су ова испитивања показала? Да је могућност да се рад срца током медитације успори једнака могућности да се он убрза. Иста непредвидљивост испољила се и када је реч о брзини дисања и осетљивости коже на електричне надражаје. Даље, мада је већина испитаника тврдила како током медитације достиже стање потпуне смирености, мерења конкретних физиолошких показатеља то ничим нису поткрепила. И, резултат који ће вероватно међу западним научницима дићи највећу прашину: између алфа можданих таласа испитаника у „нормалном" стању и стању медитације нема значајнијих разлика.

Откуд неслагања у резултатима индијских и западних научника? Могуће је, како верује Бал Ананд, да су „ефекти ТМ неупоредиво већи код Западњака него код Индијаца зато што је напетост код ових првих далеко већа док су Индијци по правилу опуштенији"

У сваком случају, наука још треба да одговори на многа питања из ове области. Рецимо и на ово: како неко успева да заустави сопствено срце?

М. И.

Један од закључака десетогодишњег истраживања индијских научника гласи: правих јогија је мало. Тачније, на узорку од стотину само петорица су „оригинали".

ДЕТЕЛИНА СА ЧЕТИРИ ЛИСТА

Према званичном извештају Канадске краљевске ратне авијације, спасло ме је чудо. Ја бих ипак рекао да у томе има удела и мој друг Енди Минарски

Догодило се то давно, за време Другог светског рата. У ноћи 12. јуна 1944. године, само недељу дана после инвазије савезничких снага на Нормандију, нас седморица чланова посаде бомбардера „ланкастер" седели смо на трави у бази 419. ескадриле у Енглеској.

Неколико сати раније речено нам је да одмах после поноћи, значи 13. јуна, летимо на задатак: бомбардовање железничке пруге у Камбреу. То ће бити наш 13. ратни лет. Ове две тринаестице нису обећавале ништа добро.

Мој најбољи другар из посаде митраљезац Енди Минарски нашао је у трави детелину са четири листа, погледао је и пружио мени: „Узми је ти, за срећу". Узео сам детелину и ставио је у џеп летачког комбинезона.

Неколико минута потом наш црни четворомоторни „ланкастер" пењао се у мрак. Био је један од двеста бомбардера које је 6. група Канадске краљевске ратне авијације те ноћи послала да уништи путеве којима су Немци добијали намирнице, муницију и појачања.

До виђења, сер!

Седео сам сам у „ланкастеровој" стакленој репној куполи и посматрао звезде. Као репни митраљезац био сам одсечен од осталих чланова посаде. Моја једина веза с њима био је интерфон из ког се сада чуо глас пилота Арта де Бриниja: „Процена још 80 минута до циља."

„Хвала, још није густо", одговорио му је Енди Минарски из средње лећне куполе. Насмешио сам се када сам чуо његов глас. У нашу посаду, која је била заједно годину дана, Енди је стигао пре четири месеца. Заменио је оболелог митраљесца.

Имао је двадесет седам година и дечачки осмех. Био је син досељеника из Пољске, родио се и одрастао у Винипегу. Школу је напустио у шеснаестој, када му је умро отац, да би издржавао четворо млађе браће и сестара.

Брзо смо се спријатељили. Како сам ја био официр, а Енди није, нисмо ни јели ни становали заједно, али смо у слободном времену били нераздвојни. Када смо се растајали, после ратног задатка или провода у крчми, он би се укочио у ставу мирно, салутирао и имитирајући пољски акценат говорио: „До виђења, сер!" Тако се са мном шалио.

Енди би за пријатеља учинио све. Али, никада, ни на пробним летовима, ни за живу главу није улазио у моју репну куполу. Мрзео је њену изолованост и одсеченост од осталих.

Тринаести минут тринаестог јуна

Док смо прелетали француску обалу, видео сам како непријатељски рефлектори шарају небом. Када смо срећно прешли обалску одбрану, почели смо лагано да се спуштамо. Имали смо наређење за ниски напад са свега шездесет метара. Налазили смо се на висини од сто педесет када сам приметио немачког ловца.

„Шваба код репа!", викнуо сам у интерфон. И, док је наш пилот покушавао да авион заклони од светлости рефлектора, угледао сам немачки „јункерс 88" како јуриша одоздо. „Ловац испод нас!" поново сам викнуо и почео да вртим куполу да бих га ухватио у нишан и гађао.

„Јункерс 88" белог трбуха севнуо је поред нас пуцајући из свих оруђа. Три снажне експлозије уздрмале су „ланкастер". Два поготка оборила су оба лева мотора и запалила крилни резервоар. Трећи је ударио у труп и изазвао пожар између Ендијеве и моје куполе.

Брзо смо губили висину. Напрегнуто сам очекивао наређење, али је интерфон ћутао. Веза је била прекинута. Онда се у мојој куполи упалила црвена светлост, знак за спасавање искакањем. „Ланкастер" је био готов. Махинално сам погледао на сат: 13 минута после поноћи, 13. јуна!

Било је питање минута када ће се „ланкастер" срушити и пилот се трудио да га некако одржи док се сви чланови посаде не спасу. Нишанџија бомбардер Џек Фрајди гурнуо је предња врата за искакање у случају опасности.

Прво је искочио он, за њим механичар лета Рој Вигорс, онда навигатор Боб Боди, па радиотелеграфиста Џим Кели. Пилот Арт де Брини напустио је авион последњи убеђен да смо кроз стражња врата већ искочили Енди Минарски и ја.

Жива буктиња гледа ме у очи

Али, преварио се. Док сам пуцао, држао сам митраљез на окретници куполе према левој страни. Сада сам морао да га исправим да бих могао да се вратим у авион по падобран, наместим га и искочим кроз задња врата.

Притиснуо сам педалу за обртање окретнице. Није се ни померила. Хидраулични систем био је уништен и купола је остала блокирана под таквим углом да из ње никако нисам могао да се извучем.

Успео сам само да одшкринем врата куполе за десетак центиметара, ухватим падоран и наместим га. Затим сам рукама стао да гурам не бих ли је довео у положај из кога сам могао да се извучем и искочим. Презнојио сам се када сам видео да се и механизам за обртање покварио.

Сетио сам се речи Ендија Минарског: „Тамо позади човек је потпуно одсечен". У том истом часу угледао сам њега. Он је склизнуо са своје горње леђне куполе и пошао према стражњим вратима за искакање, неких пет метера од мене. Спремао се да искочи када се осврнуо и угледао ме.

Како се авион падајући без пилота тресао као пијан, Енди се спустио на све четири и почео да пузи према мени право кроз ватру која је захватила уље. Када је стигао до репа авиона, летачки комбинезон био му је у пламену. „Бежи! Не покушавај!", викао сам му показујући и рукама да иде.

Енди као да то није примећивао. Зграбио је неку гвоздену шипку и ударајући њоме по куполи покушавао да ме ослободи. Када је видео да не вреди, голим рукама навалио је на врата. Опет узалуд. Од појаса надоле Енди је личио на живу буктињу. Видевши га таквог, све сам заборавио. Само сам викао: „Енди, искачи! Иди!"

Схвативши да ничим не може да ми помогне, Енди је почео да се повлачи. Али, ни тада ми није окренуо леђа. Пузио је унатрашке, опет кроз ватру, и гледао ме право у очи. Код врата је застао, усправио се и, као некад кад смо се шалили, подигао руку према капи и – салутирао.

Посматрао сам га док је искакао и видео да му се падобран отворио. Срећно, Енди!

Без огреботине и без косе

Остао сам сасвим сам. „Ланкастер" је сада падао мање стрмо. Знао сам да се ради о секундама: треснуће сваког часа о земљу и то с товаром од пет тона веома запаљивог експлозива смештеног на једва петнаест метара од мене. Склупчао сам се како су нас учили за случај пада авиона и чекао смрт. Време је стало.

А онда се све одиграло одједном: замућена тамна мрља тла пред мојим очима, у ушима тресак као од хиљада парних чекића, пискава шкрипа метала који се цепа. Док је „ланкастер" трбухом падао на неку ливаду, дебело дрво закачило је и ишчупало његово лево крило у пламену. И баш тада, у последњем могућем часу, ударац је отворио моју куполу.

И не знајући, јер сам изгубио свест, избачен сам у ваздух. Када сам дошао себи, чуо сам две експлозије. Тек тада сам осетио како се добра стара земља испод мене тресе, схватио сам да је падање завршено и да сам, изгледа, жив.

Лагано, плашљиво, померио сам руке и ноге. Није болело. Сео сам. Нисам имао ни једну једину огреботину. Као да ме је нечија блага пријатељска рука извукла из куполе, која је сада пламтела тридесетак метара далеко од мене, и посадила на тло. На моју срећу – нисам се ни сетио детелине са четири листа у џепу – само су две од двадесет бомби које је носио „ланкастер" експлодирале приликом ударца о земљу.

Али, страх и преживљени ужас оставили су на мени печат: када сам скинуо летачку кацигу, добар део моје косе отишао је с њом.

Ендијев живот за мој

После те ноћи проведене у скривању од Немаца пришао сам сељаку који је, случајно, био члан Француског покрета отпора. Са још шесторицом савезничких ваздухопловаца провео сам у илегалности једанаест недеља пре него што су нас британске трупе преузеле код Ленса.

Тек у Енглеској сазнао сам шта се догодило са осталим члановима посаде „ланкастера". Двојица су допала немачког заробљеништва, тројица су се, као и ја, вратила у Енглеску преко Француског покрета отпора.

Један од њих, радиотелеграфиста Џим Кели, рекао ми је како му је неки француски сељак испричао да се један наш падобранац спустио на земљу жив и издахнуо од ужасних опекотина. Показао му је летачку кацигу на којој је писало ЕНДИ.

Грунуле су ми сузе. Испричао сам Џиму, а касније и највишим официрима Канадске краљевске ратне авијације, да је Енди умро само зато што је покушавао да спасе мене. У званичном извештају пише да је „морао бити савршено свестан да ће га покушај да спасе репног митраљесца готово сигурно стајати живота".

Ендрју Чарлс Минарски је, уз ове и још неке речи, посмртно одликован Викторијиним крстом, највишим британским орденом за храброст. Он је други члан Канадске краљевске ратне авијације који је добио Викторијин крст и један од веома ретких у историји који га је добио на основу исказа само једног очевица, мене.

Ендијев портрет и данас виси у Националној галерији у Отави, а у његовом родном Винипегу једна основна школа носи његово име.

А ја сам убеђен да сам се спасао само зато што сам видео нешто што је свет морао да сазна – храброг и племенитог човека који је свесно положио живот за пријатеља.

Џорџ Патрик Брофи

Илустровао: Брана Јовановић

ЖИВИ ДЕТЕКТИВСКИ ПРИБОР

Случај се догодио у белгијском граду Лијежу: нађено је тело убијеног у једном парку. Екипа је изашла на лице места, обавила увиђај и већ после кратког времена убица се нашао иза решетака. Био је и те како изненађен што су га тако брзо открили иако је сматрао да је успешно и без икаквих трагова донео и оставио тело у парку, далеко од места где је починио злочин.

Одиста, и није било његових трагова, али убица није рачунао на чињеницу да белгијска полиција редовно у истрагама ове врсте користи и – ентомолога, научника који се бави инсектима, па је тако и у описаном случају уз судског лекара и он изишао на увиђај. Његово знање било је пресудно: тело убијеног већ су били запосели црви једне врсте инсеката која не само што не обитава у градовима, него је карактеристична управо за једну шуму у близини Лијежа. Тако се мозаик брзо и тачно сложио!

Иако је белгијска полиција за сада међу реткима у свету које редовно користе ентомологе, сви су изгледи да ће се детективи и у другим земљама позабавити овим „природним" средством јер показало се да су инсекти просто непогрешиви у тачном утврђивању времена смрти. А то је и те како важна појединост која може чак и да реши злочин.

Французи још нису увели ентомологе у полицијску службу, али је зато Филип Беранже Левек објавио књигу „Инсекти у полицијској истрази" у којој је изнео низ веома значајних – и занимљивих – сазнања до којих је дошао током свог научног бављења овим делом живог света. Он износи и редослед поступака приликом увиђаја и упозорава на све околности које ентомолог мора да узме у обзир.

Читајте само ако нисте гадљиви

Прва ствар је географска ширина, затим надморска висина места (где се налази леш) и количина влаге. Потом треба пажљиво оценити како се понашају „они" који у природи имају улогу да разграде тело и поново га „претворе у прах" – то јест инсекти. Јер, што се тело више распада, на сцену ступају различити инсекти. Тако, на пример, у крајевима с умереном климом (каква је углавном и код нас) већ после неколико минута, а у изузетним случајевима и после само неколико секунди након смрти, наступају ројеви ситних мушица. Њих привлачи вонь који људски нос уопште не може да осети, а за њих је то... звоно за „ручак"!

После ових малих долећу крупне, плавичасте зунзаре које се часте и уједно носе јаја из којих ће нешто доцније – а наука сасвим тачно зна када – измилети црви. Њихово присуство је, вели Филип Беранже Левек, драгоцени путоказ за истрагу. Црви највише воле крв жртве, очи и уши шупљине куда уједно продубљују канале за продирање у тело.

Тим путевима затим улазе извесне сиве муве, а њихови црви, опет, обожавају меке унутрашње органе и уопште, сву меку „храну" укључујући и мозак. Коме још није припала мука (а детективи, зна се, морају пре свега да имају добар желудац), из поменуте књиге даље сазнаје да у том периоду почиње да се шири смрад који човек тешко може поднети, а који је врхунски ужитак за наредну врсту инсеката, хорде тврдокрилаца – бубашвабе и њихове сроднике.

Бубашвабе се највише наслађују масним деловима и течним остацима које црви нису могли да поједу тако да после њих остаје још само костур. Али, без бриге, ту су одређене врсте паукова који ће појести све до мрвице. После њих ни истрага даље нема шта да ради из простог разлога што више нема ни тела, стручно речено „корпус деликти"...

Будућност припада гамади

Колико траје цео овај процес са свим описаним фазама?

Зависи. Ако се тело налази у кући, инсекти, упркос своје продорности, не могу баш брзо да обаве свој природни задатак, па ће им требати око три године док нестане и последње трунчице доказа. А у природи то траје неупоредиво брже, тело нестаје за само шест недеља, ако приону на „посао" усред лета. Зими све траје дуже...

На крају, за читаоце с неуништивим желуцем, ево још једне научне процене око инсеката, а која може да има улогу и у детективским причама мада ће се тицати баш свих становника планете, а не само оних мртвих! Истраживачи који се баве предвиђањем будућности наше планете уверени су да она припада управо инсектима. Сценарио који није нимало весео израдили су научници са Института „Макс Планк" у Хамбургу. Услед загревања планете, вели они, затим топљења полова и нарастања нивоа мора за 40 метара и тако даље, већ за само тридесет пет година нестаће брезове шуме с лица Земље. Уместо њих, милијарде инсеката запосешће угинула стабла и множити се све више у здрављу и весељу... Већ се зна да су средства за уништавање гамади не само слабог дејства по гамижућу популацију, него трују све у шеснаест.

Па сада, ако верујете науци, уживајте док се још може ногом стати на земљу. **М. К.**

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

RIO

III ДЕО
ЕНДСВИЛ, ВАЈОМИНГ, ГРАДИЋЕ КРАЈ СЕВЕРОЗАПАДНЕ ПЛАНИНСКЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ.
ЈОШ ЈЕДАН ТРАГАЧ ВРАЋА СЕ ПРАЗНИХ РУКУ!
ВЕЋ ЈЕ ПРОШЛО МЕСЕЦ ДАНА ОД КАДА ЈЕ РИО ЗБРИСАО!
СЕВЕРОЗАПАДНА ПЛАНИНСКА ЖЕЛЕЗНИЦА НАГРАЂУЈЕ.
ТРАЖИ СЕ
ЖИВ ИЛИ МРТАВ
ЧОВЕК ПО ИМЕНУ
РИО
5000 00

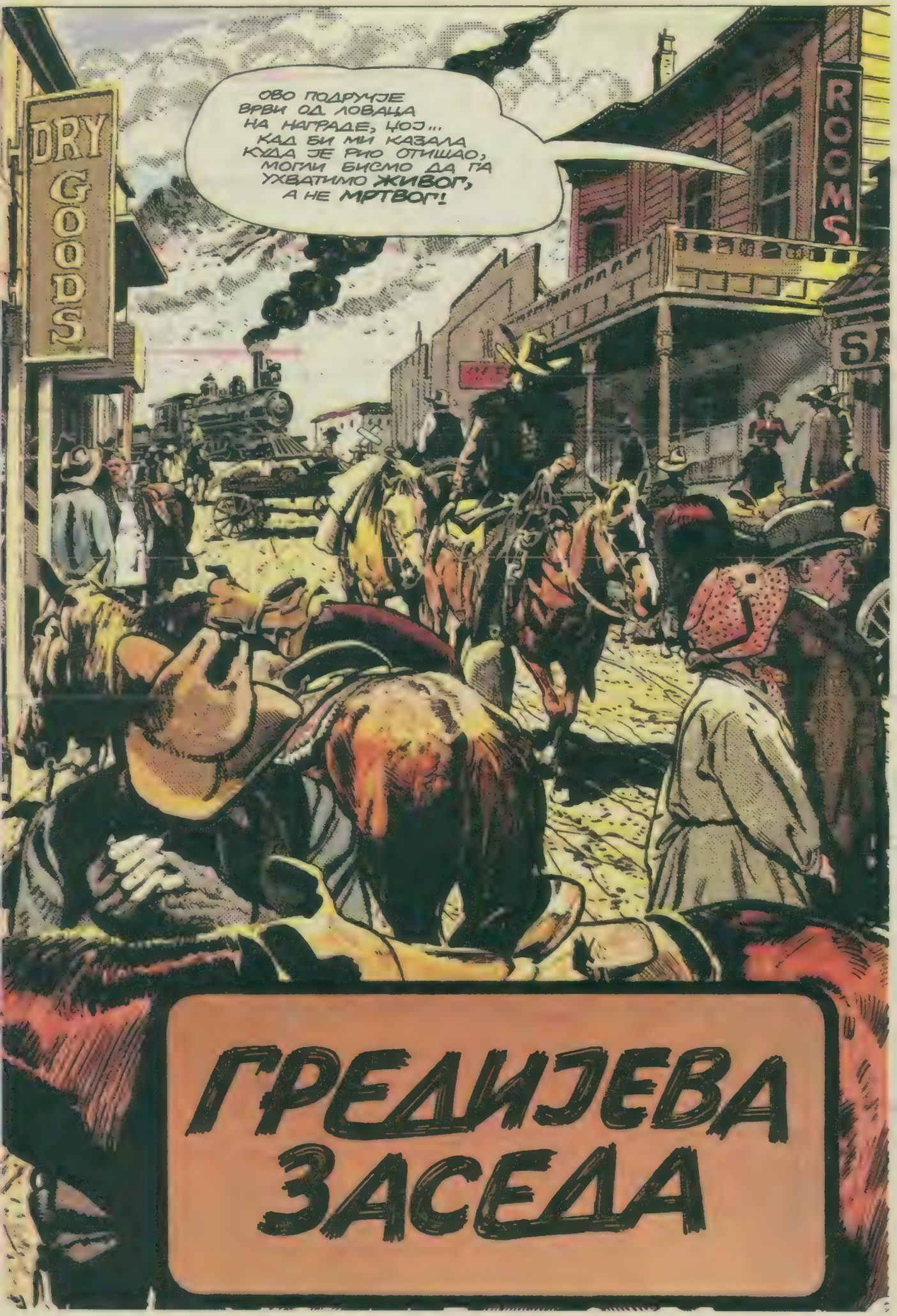
ОВО ПОДРУЧЈЕ ВРВИ ОД ЛОВАЦА НА НАГРАДЕ, ЏОЈ... КАД БИ МИ КАЗАЛА КУДА ЈЕ РИО ОТИШАО, МОГЛИ БИСМО ДА ГА УХВАТИМО ЖИВОГ, А НЕ МРТВОГ!
DRY GOODS
ROOMS

ГРЕДИЈЕВА ЗАСЕДА

ИЗЛАЗИ ИЗ МОЈЕ СОБЕ, СТИВЕНСЕ! НЕ БИХ ТИ РЕКЛА НИ КОЛИКО ЈЕ САТИ, А КАМОЛИ...
ТО ВАЖИ И ЗА ОНОГ ТВОГ ЖГОЉАВОГ ПРИЈАТЕЉА КОЈИ ТЕ ЧЕКА ДОЛЕ!
ЈЕ Л' РЕКЛА?
ЈОК! А ПОНУДИО САМ ЈОЈ ДА ДЕЛИМО НАГРАДУ!
САМО ЗНАМ ДА ЈЕ ОТИШАО У МЕКСИКО!
ЗАШТО ОНДА НЕ ПОЂЕМО ЗА ЊИМ?
У ПЛАНИНЕ? САМО НАС ДВОЈИЦА ЗА РИОМ?
УХ... ДА... МОЖДА ЈЕ ИПАК БОЉЕ ДА СЕ ПРИДРУЖИМО ПОТЕРИ!
ROCKS
3

Сутон се спустио на обале Рио Гранда...
НЕ ЛАЈ, ПСЕТО!
И ЈА ЧУЈЕМ ТОПОТ КОЊА!
'БРО ВЕЧЕ! МОГУ ЛИ ДА СЕДНЕМ КРАЈ ВАТРЕ? ИМАМ СЛАНИНУ И ДВОПЕК!
САМО ИЗВОЛ'ТЕ, СЕЊОР! СЈАШИТЕ И ПРИДРУЖИТЕ МИ СЕ!
СВЕ ШТО ЈА ИМАМ, ТО СУ ОВЕ МОЈЕ ПРЊЕ И ПАС!
НИ КОЊА НЕМАШ? НИ ХРАНЕ? ИЗГЛЕДА ДА СИ У ГАДНОМ СОСУ, АМИГО!
ИМАО САМ СРЕЋЕ, СЕЊОР! ПАС И ЈА СМО ПРЕПЛИВАЛИ РЕКУ! ПОБЕГЛИ СМО ИЗ МЕСТА ВИЕХА ТРИСТЕСА!
ПОБЕГЛИ?
ДА! АМЕРИЧКИ РЕВОЛВЕРАШИ ЗАПОСЕЛИ СУ ВИЕХА ТРИСТЕСУ!
ЈАКО ЛОШИ ЉУДИ, СЕЊОР!
4

А МЕЂУ ЊИМА ДА Л' ЈЕ БИО ЈЕДАН ЗДЕПАСТ ТИП У ДУГАЧКОМ КАПУТУ?
ТО ЈЕ ВОЂА! ОН ПОТПУНО ОДГОВАРА ТАКВОМ ОПИСУ!
ВЕОМА ОКРУТАН УБИЦА!
ОН ХЛАДНО ШАЉЕ НАРОД НА ВЕШАЛА... ОН ЈЕ СМИСЛИО ТРКУ СМРТИ... ОН ЈЕ...
ПОЛАКО, СМИРИ СЕ... НЕ БРЗАЈ! ИМА ЛИ ТАЈ ЧОВЕК МНОГО ПРИСТАЛИЦА?
ДА, КОМАНДУЈЕ ВЕЛИКОМ ГРУПОМ, СЕЊОР... СВЕ САМИ ГРУБИЈАНИ И ДИВЉАЦИ! ДОБРО СУ НАОРУЖАНИ А НЕКОЛИКО СТРАЖАРА ЧУВА СЕЛО...
А КАКВА ЈЕ ТО ТРКА СМРТИ? ОБЈАСНИ МИ ПОТАНКО!
ДО КАСНО У НОЋ ВИСОКИ ЈАКАЧ ЈЕ СЛУШАО ПРИЧУ О СТРАХУ И ОКРУТНОСТИ...

Сутрадан ујутро...
ГРАСИАС, СЕЊОР! ХРАНА И ЋЕБЕ ЋЕ МИ ДОБРО ДОЋИ!
НА ОКО ОСАМ КИЛОМЕТАРА ОДАВДЕ, НАЛАЗИ СЕ ГРАД...СТИЋИ ЋЕШ ТАМО ПЕШКЕ ЗА НЕКОЛИКО САТИ...
МОРАМ ДА КРЕНЕМ!
АЛИ, СЕЊОР! НЕЋЕТЕ ВАЉДА У ВИЕХА ТРИСТЕ-СУ? ТАМО ХАРАЈУ УЖАС И СМРТ..
ДА, БАШ ТАМО ИДЕМ! ИМАМ ПЛАН, ВЕОМА КЛИМАВ... АЛИ, ТО ЈЕ СВЕ ШТО ИМАМ!
ГРЕДИ ПЕРИШ ЈЕ У ТОМ СЕЛУ И НАМЕРАВАМ ДА ГА НАМАМИМ...
БУЕНАС ДИАС, АМИГО!
Два сата касније...
АЛ' ЈЕ ОВДЕ ЖИВО.. СТИЖЕ НЕКИ ЈАХАЧ! ТАМО КОД СТЕНЕ ИКС! ПОГЛЕДАЈ ДОГЛЕДОМ!
АХА, НЕКИ ДУГАЈЛИЈА... ПОЛАКО.. ЕНО, ЗАУСТАВИО СЕ ТАЧНО ИЗА СТЕНЕ!
САМ ЈЕ! НИЈЕ ДОВЕО ДРЖАВНЕ ТРУПЕ... ШТА ЋЕМО С ЊИМ, АЛЕ?

НЕ ЗНАМ! ЈЕДВА ДА ГА ВИДИМ! ЗАМАКЉО ЈЕ ЗА СТЕНУ!
ИЗГЛЕДА ДА НЕШТО ЗАКОПАВА!
НАУМИО ЈЕ У ГРАД ПУН ЛОГУША, ГА...
... МОЖДА НЕКЕ ДА ГА ОПЕЉЕШЕ!
УЗДАХ'О ЈЕ ОПЕТ... СУВ, ВИСОК... ИЗГЛЕДА К'О ЧУДАК, ОПАСНИК...
ИДИ У ГРАД И ЈАВИ ГРЕДИЈУ ДА ИМАМО ГОСТА! РЕЦИ МУ ДА МИ СЕ ЧИНИ ДА ЈЕ РИО!
А ЈА ЋУ ДА ПОГЛЕДАМ ШТА ЈЕ ТО ПОКУШАО ДА САКРИЈЕ!
ДОБРО! ОДО' ЈА!
МАЛО КАСНИЈЕ...
БЕН ТИ ТО ПОРУЧУЈЕ, ШЕФЕ... ТАЈ ДУГАЗИЈА ЋЕ УСКОРО УЈАХАТИ У ГРАД!
ПРАВО У МОЈЕ РАШИРЕНЕ РУКЕ! ТО ЈЕ ОН! СТАРИ ГЛУПИ РИО! ОПЕТ СЕ ГАДНО ПРЕШАО!
ТАЈ ОДРПАНАЦ ЈЕ ВЕЋ МРТАВ, АЛИ ОН ТО ЈОШ НЕ ЗНА!
7

ОХО! ДАСА НИЈЕ ВЕШТО ЗАКОП'О СВОЈЕ ВРЕДНОСТИ! ТАЈ РИО НИЈЕ БАШ НЕКИ БИСТАР ТИП!
АЉКАВО И НЕМАРНО! ДА ВИДИМО ШТА ЈЕ...ТЈА! БЕДНА СКИТНИЦА... ДВА СРЕБРНА НОВЧИЋА И САТ!
ТИХ! ОБИЧАН САТ! НЕМА ЧАК НИ ПОКЛОПАЦ!
ЗА ТО ВРЕМЕ...
8

ДА ГА ПРАТИМО, ЈЕ ЛИ? ЗАР ДА НЕ ПУЦАМО?
ЈОК! ПЕРИШ ГА ХОЋЕ ЧИТАВОГ, А НЕ ИЗРЕШЕТАНОГ МЕЧИМА!
ДА! ТО САМ ЈА, РИО! ПРАТИЛИ СТЕ МЕ И УХВАТИЛИ! ЕВО МЕ!
УЗЕЋУ ТИ ТУ ТВОЈУ ГВОЖЂУРИЈУ, РИО!
ЗДРАВО, ГРЕДИ!
9

ДОБРО ДОШАО У ВИЕХА ТРИСТЕ-СУ! УПОЗНАЈ ПЕРИШОВУ БАНДУ!
МОМЦИ, ОВО ЈЕ РИО, БИВШИ ПРО-БИСВЕТ, А САДА У СЛУЖБИ ЗА-КОНА!
ЗАКОНА?

ДА! У ВАЈОМИНГУ ЈЕ СРЕДИО БРАСОСА, КИДА И ТРО-ЈИЦУ МОЈИХ НАЈБО-ЉИХ РЕВОЛ-ВЕРАША!
РИО, ДОЗВОЛИ ДА ТЕ УПОЗНАМ СА ЧЕТВОРИ-ЦОМ НАЈ-БРЖИХ!

ВИЛИЈАМ (СВИРЕПИ ВИЛИ) ЛАДЛОВ...
(МАЛА ЗМИЈА) ЗАК ПЕРЕС...
ТЕНДИ ДОЛАРХАЈД...
...И СМЈЕЛИ ГРУВЕР, МОМАК КОЈИ ЈЕ ПОБЕДИО КИНГА ТАГЕРТА...
БАШ СМО ТИ ЛЕПО ИЗ-НЕНАЂЕЊЕ СПРЕМИЛИ, РИО!
10

ЈА-ХУУУ! ДАЈ ТЕКИЛУ!
ЗНАШ, РИО, ДВАДЕСЕТ ПЕТОРО МОЈИХ МОМАКА ДРЖИ ОВАЈ ГРАД!
КАЖУ ДА ЈЕ ТО НЕВИЂЕНО ДРУШТВО!
СЈАЈНО!
ОЛОШ!
ШТА РЕЧЕ?
ЗАР ТИ...
СТАНИ! НЕ МРДАЈ! ДА ГА НИКО НИЈЕ ДИРНУО! ЈАСНО? ЧУВАМ ГА ЗА ТРКУ!
ЗАРАДИЋУ СИЛНУ ЛОВУ НА СТАРОМ РИУ!
11

СВАКИ ОД ВАС КОЈИ НЕ ЖЕЛИ ДА ИМА ПОСЛА С МЕКСИЧКИМ ВОЈНИЦИМА, НЕК' ОДМА' ПОЂЕ ДО РЕКЕ И ПРЕПЛИВА НА ДРУГУ СТРАНУ!
ХА! ХА! У СТАЊУ СМО ДА ОДБРАНИМО ОВАЈ ГРАД И ОД ВОЈНИКА! ИМАМО ДОВОЉНО И ОРУЖЈА И ВИСКИЈА, РИО!
ТАЧНО!
НЕГО ШТА!
И ТО КАКВА БАНДА!
ОВО ЈЕ ПЕРИШОВА БАНДА!
ГОМИЛА ОЛОША, КОЊОКРАДИЦА, ПРЕВАРАНАТА И ПОДЛИХ УБИЦА!
СВЕ САМ ОТПАД И ТАЛОГ!
ЗАР ОВАЈ НЕ БРБЉА ПРЕВИШЕ?
СА ЗАДОВОЉСТВОМ ЋУ МУ ЗАЧЕПИТИ ГУБИЦУ!

Ускоро...
САД ЋУ ТИ ОБЈАСНИТИ ПРАВИЛА ИГРЕ, РИО! ЈА САМ ТИ НЕКА ВРСТА СУДИЈЕ!
ПРИМАМ ОПКЛАДЕ И ОДРЕЂУЈЕМ ТИ КОЛИКО ЋЕШ ДУГО ТРЧАТИ ПРЕ НЕГО ШТО ЊИХ ЧЕТВОРИЦА КРЕНУ ЗА ТОБОМ!
ПОДРАЗУМЕВА СЕ ДА ОНИ БУДУ У СЕДЛУ, А ЈА НЕ!
ЈАСНО! ТИ ЋЕШ ИМАТИ ДВА МИНУТА ПРЕДНОСТИ ДОК ОНИ НЕ ЈУРНУ НА ТЕБЕ!
ЈАХАЧИ ПОБЕЂУЈУ АКО ТЕ СМАКНУ ПРЕ НЕГО ШТО СТИГНЕШ ДО СТЕНЕ ИКС! АКО ДОТРЧИШ ДО ЊЕ, ПРАВИЛА СЕ МЕЊАЈУ!
И ТАД СУ ТИ ШАНСЕ НИКАКВЕ! АЛИ ЈА ТАДА ВИШЕ ДОБИЈАМ!
КЛАДИМ СЕ НА ТЕБЕ, РИО!

КРЕНИ!
ДОБРО ТРЧИ, ЗАР НЕ?
АХА! МОЖДА СТИГНЕ ДО СТЕНЕ ПРЕ НЕГО ШТО... ХЕЈ!
ВЕЛИКИ ОБЛАК ПРАШИНЕ НА ЈУГУ... ЈЕ Л' ВИДИШ?
МЕКСИЧКИ ВОЈНИЦИ!
УХ! ЗА КОЈИ САТ БИЋЕ ОВДЕ!

А САД... КРЕНИ!
ЗНОЈАВ И ЗАДИХАН, ВИСОКИ ЧОВЕК ГРАБИО ЈЕ НАПРЕД... ТОПОТ КОЊА ЊЕГОВИХ ГОЊИМА ЧУО СЕ СВЕ ЈАЧЕ И ЈАЧЕ...
НЕ ТРЧИ ЦИК-ЦАК, РИО... ГУБИШ У РАЗДАЉИНИ... НИ ВРАШКИ ДОБАР СТРЕЛАЦ, НЕ МОЖЕ ПРЕЦИЗНО ДА ЦИЉА ДОК ЈЕ КОЊ У ГАЛОПУ...
15

АХА! ЈОШ ЈЕ ТУ ГДЕ САМ ЈЕ САКРИО... СТРАЖАР ЈЕ НАШАО ОНО ШТО САМ И ОЧЕКИВАО ДА НАЂЕ...
...АЛИ, НИЈЕ НАШАО ЈОШ НЕШТО... ОВО!

17

Ш... ШТА? ОН...
РИО ЈЕ САКРИО ПУШКУ ПОД СТЕНУ!
ЗАР НИКО ОД ЊИХ НИ ДА МРДНЕ?
ОДЈАШИ ДО ЊЕГА! УБИЈ ГА! ОН ЈЕ...
ЗБОГОМ, ГОС'Н ПЕРИШЕ!
СРЕШЋЕМО СЕ ЈОШ КОЈИ ПУТ, ГРЕДИ...
ДОШЛО ВРЕМЕ ДА ПОСЕТИМ МОЈУ STARU MAJKU, ТАМО ДАЛЕКО У КАНЗАСУ!
ВОЈНИЦИ СЕ БРЗО ПРИПЛИЖАВАЈУ, ГРЕДИ!
НЕЋЕ БАШ ИМАТИ МИЛОСТИ ПРЕМА ТЕБИ КАО НИ ТИ ПРЕМА ОВДАШЊИМ СЕЉАЦИМА!
18

РЕКЛО БИ СЕ ДА СЕ ТВОЈА БАНДА РАСТУРИЛА, ГРЕДИ...
НЕ ПОТЕЖИ ПИШТОЉ! ГУЦЊАВА ЛИЦЕМ У ЛИЦЕ НИЈЕ ТИ НИКАД БИЛА ЈАЧА СТРАНА!
ЈА... ЈА...
РАЗМИСЛИ, ГРЕДИ... МЕКСИЧКИ ВОЈНИЦИ ЋЕ ТЕ РАСТРГНУТИ КАД УСКОРО СТИГНУ...
...ИЛ' БУ ТЕ ЈА ОДВУКЛИ НАЗАД!
ТИ СИ ПОБЕДИО...
УХ, УХ! САД ЈОШ ДА НАЂЕМО ПАПИР И ОЛОВКУ ПА ДА ПОТПИШЕШ ПРИЗНАЊЕ КАКО СИ МИ СМЕСТИО УБИСТВО!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ...
ВОДЕ... ИМАШ ЛИ ВОДЕ, РИО?
ПРЕСТАНИ ДА КУКАШ! ДАЋУ ТИ ГУТЉАЈ КАД СТИГНЕМО ТАМО ГДЕ СМО КРЕНУЛИ!
А... КУДА... КУДА СМО КРЕНУЛИ?
НИЈЕ ДАЛЕКО, ГРЕДИ! УСКОРО СТИЖЕМО!
ПРВО ЋУ ТЕЛЕГРАМОМ ПОСЛАТИ ТВОЈЕ ПРИЗНАЊЕ ПРЕДСЕДНИКУ ГРАНТУ...
...А ЧИМ СТАНЕ ВОЗ, ПРЕДАЋУ ТЕ СПРОВОДНИКУ!
КАД ПРОЧИТАЈУ ДА СИ ТИ УБИО ВЛАСНИКА ЖЕЛЕЗНИЦЕ ДОРСИЈА...
...СА ЗАДОВОЉСТВОМ ЋЕ ТИ ДАТИ БЕСПЛАТНУ КАРТУ ДО ЗАТВОРА!
КАСНИЈЕ, ДОК СЕ ЗВИЖДУК ЛОКОМОТИВЕ СВЕ ВИШЕ УДАЉАВАО, ВИСОКИ ЈАХАЧ ЈЕ ПОТЕРАО СВОГ КОЊА У ЛАК ГАЛОП...
ГРЕДИ ЋЕ БИТИ КАЖЊЕН... ТО ЈЕ И ЗАСЛУЖИО!
А ЈА, ЈА НАСТАВЉАМ СВОЈИМ ПУТЕМ, ПА КУД МЕ ОДВЕДЕ!
КРАЈ

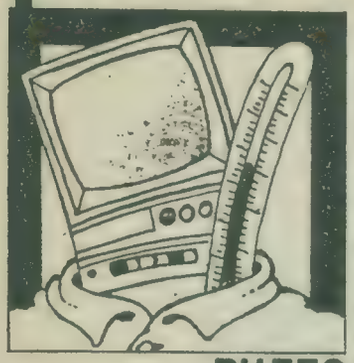

ВИДЕО БАРОМЕТАР

1. The Crays – Браћа Крej (1990), Велика Британија. Редитељ: Питер Медак, главне улоге: Гари Кемп, Мартин Кемп*, Том Бел, Били Вајтлоу, трајање: 116 минута.

Прича о близанцима Роналду и Реџиналду Крeју, шефовима лондонског подземља с краја педесетих и почетка шездесетих година. Њихова владавина је релативно кратко трајала, али је зато била обележена суровошћу и терором.

● *Тумачи главних улога, браћа Мартин и Гари Кемп, много су познатији као музичари: обојица су дугогодишњи чланови групе „Spandau Ballet".*

2. Maniac Cop II – Полицајац манијак II (1990), САД. Редитељ:Вилијам Лустиг, главне улоге: Роберт Дејвис, Роберт З'дар.

(Не)очекивани наставак приче о Мету Корделу, некадашњем суперполицајцу који је почео да убија да би се осветио људима због чијих је „игара" морао да иде у затвор. Дакле, супротно ономе што се мислило, Кордел није погинуо приликом пада у воду, већ се само притајио и две године касније наставио своју крваву одмазду.

● *Иако је као редитељ потписан Вилијам Лустиг, прави аутор овог филма је продуцент и сценариста Лари Коен, једна од најзначајнијих личности такозване Б-продукције („Слепа улица", „Смртоносна илузија", „Бестселер").*

3. My Blue Heaven – Мој плави рај (1990), САД. Редитељ: Херберт Рос, главне улоге Стив Мартин, Рик Моранис, трајање 97 минута.

Изванредна комедија са маестралним Стивом Мартином као ситним криминалцем који је пристао да буде сведок под заштитом владе и ништа мање добрим Риком Моранисом као смушеним агентом FBI-a, задуженим да брине о њему. Овај филм је можда и коначна потврда изузетног (комичарског) талента ових глумаца.

4. Postcards From The Edge – Разгледнице с ивице (1990), САД. Редитељ: Мајк Николс, главне улоге: Мерил Стрип, Ширли Меклејн, Денис Квејд, трајање: 96 минута.

Филм о помало патолошком односу између мајке и кћерке (једна је славна глумица и певачица, а друга тек покушава да то постане) и њиховим невољама са алкохолом, дрогом и принудним заједничким животом.

● *Мајк Николс је аутор многих значајних филмова као што су: „Дипломац", „Ко се боји Вирџиније Вулф", „Квака 22", „Запослена девојка"...*

5. Murder by Decree – Шерлок Холмс и Џек Трбосек (1978), Канада – Велика Британија. Редитељ: Боб Кларк, главне улоге: Кристофер Пламер, Џејмс Мејсн, Дејвид Хемингс, Женевјев Бижу, Доналд Сатерленд, трајање: 115 минута.

Један од бројних, али, истини за вољу, и бољих филмова о Шерлоку Холмсу, легендарном детективу створеном у машти великог писца сер Артура Конана Дојла. Сценариста Џон Хопкинс пошао је од претпоставке да би се Шерлок Холмс, да је којим случајем стварно постојао, свакако позабавио монструозним злочинима Џека Трбосека и, сасвим разумљиво, решио тајну која и данас заокупља машту многих људи.

В. Радосављевић

Ширли Меклејн је, уз Мерил Стрип, звезда филма „Разгледнице с ивице" Мајка Николса

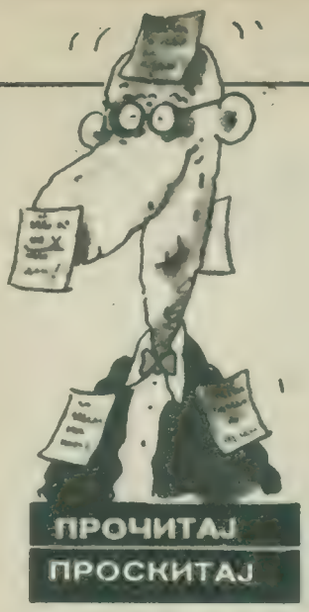

ОДМОР НА ВИСОКОЈ НОЗИ

Они који воле да проводе одмор на егзотичним местима кроз тридесетак година сигурно неће ићи на Сејшеле. У ствари, одмор уопште неће проводити на Земљи. Одмараће се у свемиру.

Према првим проценама, ово задовољство биће папрено скупо. Једнокреветна соба са купатилом за једну ноћ стајаће око 140.000 долара. За толике паре гостима ће, поред поменуте собе и купатила, на располагању стајати још и просторија у којој ће их гарантовано спопадати мука.

Ствар је, иначе, крајње озбиљна јер се ради о највећој грађевинској фирми на свету, корпорацији „Шимицу" са седиштем у Токију. „Шимицу" се, дакле, спрема да изгради орбитални хотел са 42 собе који би примао 100 гостију и кружио изнад Земље на висини од 450 километара. Од Земље до хотела који би требало да буде готов до 2020. године гости би се превозили свемирским аутобусом који још није пројектован, а који би се лансирао са узлетишта које компанија намерава да изгради негде на пацифичкој обали.

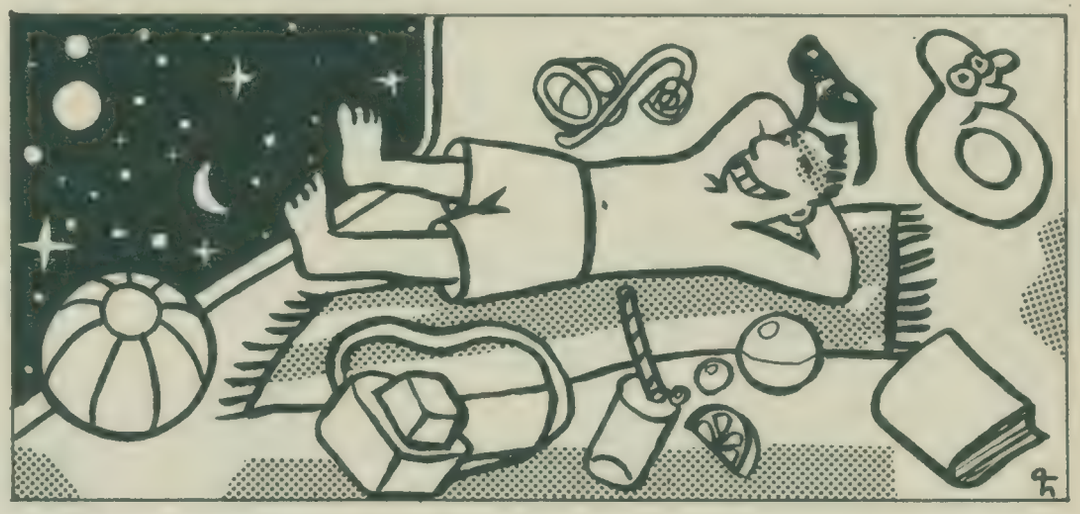

Да 140.000 америчких долара за ноћ није мало много чак и за богате Јапанце? Ниже, тврди Јуничи Јаги, потпредседник „Шимицијевог" Технолошког центра за САД: „Увек ће се наћи довољан број оних који ће дати толике паре за прилику која се пружа само једном у животу. Уосталом, до 2020. године многи Јапанци ће толико зарађивати за годину дана, а шта је годину дана рада у поређењу са таквим искуством?"

Огромне паре на страну, а шта ће гости радити тамо горе? Према садашњем пројекту, моћи ће удобно да се сместе у хотел у облику џиновског прстена који се лагано окреће (и тако успут обезбеђује стварање вештачке гравитације). У том делу би се налазиле помињане собе с купатилима. Што се рекреације тиче, планови су следећи. У средишту прстена налазиће се соба за забаву у којој би владала нулта гравитација и у којој би се гости до миле воље упознавали са разноразним видовима боравка у бестежинском стању, укључујући ту и мучнину. У програм активности спадале би и шетње свемиром, затим вожња око хотела у некој врсти свемирских скутера, а такође и упражњавање разних свемирских спортских дисциплина које (такође) тек треба да буду измишљене.

Звучи узбудљиво, нарочито оно о спортским занимацијама у свемиру.

ПАКОВАЊЕ ЗА БУДУЋНОСТ

Временске капсуле служе да се у њих сместе предмети из садашњости како би их нека будућа генерација открила, на основу њих закључила какви су јој били преци и како би их затим пажљиво чувала, Само, ту постоји једна невоља. Могло би се десити да будућа генерација никада не открије капсулу јер не зна где је она закопана.

Или, као што би рекао Пол Хадсон, професор историје са универзитета Атланте „Највећи непријатељ временских капсула је време." Нико се, рецимо, данас више не сећа места на којима су почетком овог века, негде на територији главног града Оклахоме, закопане четири временске капсуле. Да се овакве ствари више не би дешавале, Хадсон и група његових колега историчара основали су Међународно друштво за бригу о временским капсулама. Чланови друштва поставили су себи за циљ да побележе око 10.000 капсула, колико их према проценама тренутно лежи закопано широм света.

Иначе, „грозница временских капсула" почела је још 1876. године када су становници Филаделфије напунили један сеф сувенирима из америчког грађанског рата и закопали га у подножју степеница које воде у зграду Капитола.

Савремене временске капсуле су далеко савршеније, по правилу вакуумски затворене, и како се тврди, изграђене од материјала који им осигурава век од бар хиљаду година. У њима се обично налазе микро филмови на које су преснимљене књиге и други текстови са подацима који би за будућа поколења могли да буду значајни.

Претпоставка је да ће, када их кроз хиљаду година отворе, неки наши далеки потомци прво лепо развити филмове, а онда све то пажљиво ишчитати. Под условом да знају како се развија микро филм и да знају да читају.

Илустровао: Растко Ћирић

ПРАЊЕ И ХЕМИЈСКО ЧИШЋЕЊЕ ЗЕМЉЕ

ОТРОВИ ПАРА ВРЕДЕ!

Прегршт по прегршт земље пажљиво прелази кроз различите поступке у фабрици која се зове „Екотехник", а затим се враћа на своје место – у баште, парковe, травњаке!

Прича се догађа у Холандији, за сада. Сличан сценарио већ почињу да примењују и друге развијене државе а реч је о чишћењу земље од разних отрова. Њих има готово небројено много. Таложили су се деценијама – све је то отпад из разних фабрика, чак и оних наоко безопасних као што је погон за прављење кока-коле

Здравље је највеће богатство, али само најбогатији могу да приуште себи здраву средину. Јер, чишћење земље је и те како скуп посао.

Господин Сес Шулер новопечени је милијардер. Види се то на први поглед, по оделу „с потписом" (како се то каже за оно које није купљено готово него сашивено по мери код неког чувеног креатора), а пре свега по аутомобилу којим се вози. Он је, наиме, власник фабрике „Екотехник" која се налази у предграђу Утрехта. Фабрика не израђује ништа чега бисмо могли да се сетимо. Сировина која се у њено двориште непрестано допрема обична је земља, прљава, загађена и отрована земља на којој данас сви живимо, а која се овде на различите начине „пере" и пречишћава.

Холандија је, иначе, невелика, али густо насељена земља, са 352 становника на сваком квадратном километру. Још су стари Римљани започели исушивање земљишта тако што су копали канале и на песковито-глиненом тлу садили тополе, зидали бране и потпорне зидове, а то су наставили и народи који су доцније ту живели. Холанђани су, уосталом, чувени по вредноћи и по вртовима. Нема Холанђанина без баште, макар и мајушне. Испало је, међутим, да је земља толико затрована да су угрожени сви и Холанђани су прионули на чишћење буквално прегршт по прегршт земље, башту по башту, систематски и предано!

Поступак тече овако: прво се узму узорци земље са дубине од два до петнаест метара, па се у лабораторији испита чега све ту има, којих све отрова. У зависности од тог убитачног састава примењује се и начин чишћења, рецимо, загревањем до 1200 степени Целзијусових, вибрирањем на нарочитим машинама, или, можда, деловањем одређених – бактерија! Неки поступци, рецимо ово с бактеријама, изводе се на лицу места, тако што се земља прво добро навлажи, па се онда пуштају бактерије, а њихова је улога да разграде извесне врсте органских отрова. Други поступци обављају се у фабрици. Дакле, земља се донесе, пречисти, па врати на место.

За седам година, колико постоји, фабрика „Екотехник" – која није једина таква у Холандији – прерадила је већ 600.000 тона земље на овај начин, а сматра се да је сваки шести квадратни километар Холандије затрован! Дакле, посла има преко главе. Брзина којом фабрика ради износи 30 тона земље на сат, или шестсто тона дневно. А цена? Око 200 долара по кубном метру, па – израчунајте добит!

Наравно, поставља се питање – куда с отровима издвојеним из земље? На њега није нимало лако одговорити, па и не постоји неки прави одговор, решење још није нађено. Неки се отрови, рецимо, односе и „складиште" у нарочито изграђено склониште на вештачком острву у мору, али 2030. годионе то склониште ће бити дупке пуно. Дотле ће се, ваљда, наћи и неки бољи начини да се отрови униште, барем се тако сви надају.

Али, све што је речено односи се само на део отрова. Наиме, има и таквих који ниједним познатим научним начином не могу да се открију, или не могу да се издвоје.

Ипак, и ово што чине Холанђани много је: најугроженије делове своје земље они су већ очистили најбоље што се може, а ради се пуном паром. Истовремено се околина чува опет на најбољи начин, да се поново не загади!

Нешто слично управо почињу да раде и Немци и Французи. Не треба сумњати да ће чишћење земље убрзо постати не више нов него уобичајен посао свуда у развијеним земљама. А можда то не би било толико тешко и код нас? Боље пре него касније – да не буде сувише касно!

М. К.

Све почиње узимањем узорака земље до дубине од читавих 15 метара да би се у лабораторији испитало каквих све отрова има у њој.

Следи копање и одношење „болесне земље" у фабрику, да би се после вратила на исто место – здрава!

На појединим местима чишћење обављају одређене врсте бактерија, али оне захтевају влагу од 60 процената, па се зато прво поставе цревa, земља окваси, а онда се на њу изруче те природне „чистачице".

У другим случајевима примењује се вибрирање. То се ради у фабрици, где одређене машине на хидраулични погон стварају вибрације које „отресу" отрове. Они се потом, што се види на горњој слици, уништавају хемикалијама.

ТРОТИНЕТ С МОТОРОМ

Комарац бржи од аутомобила

● За људе који морају на време да стигну на посао, на важан састанак или су, уопште, у журби, аутомобил, па чак и мотоцикл, у великим саобраћајем загушеним градовима, где нема ни места за паркирање, постали су исувише спори.

За такве особе довитљиви Французи су направили и широм Европе веома успешно лансирају давно заборављени тротинет наших детињстава. Зове се КОМАРАЦ, односно, МОСКИТО, наравно да није од дрвета и има двотактни мотор повезан са задњим точком.

„Комарац" може да пређе четрдесет километара без поновног узимања горива а максимална брзина му је тридесет километара на сат, сасвим довољно за безбедну градску вожњу.

А када се господин пословни човек, у елегантном оделу и с ташном привезаном за тротинет, провуче кроз сва градска уска грла и срећно стигне до жељеног места, неће морати свој тротинет да везује ланцем и стрепи да ће га неко украсти што се с бициклима готово редовно догађа.

Тротинет је тежак свега десет килограма и власник ће га уз два-три покрета склопити, ставити под мишку и понети са собом у канцеларију.

Друга варијанта, док се људи не навикну на тротинет прихватљивија, је да се „комарац" увек чува у пртљажнику аутомобила и употреби у оним деловима града где је саобраћај најгушћи а аутомобил паркира мало даље, где је то дозвољено и има доста места.

Остаје да се види хоће ли нам у будућности поред тротинета понудити и котураљке с мотором како би руке остале слободне за већи пртљаг.

Б. Д.

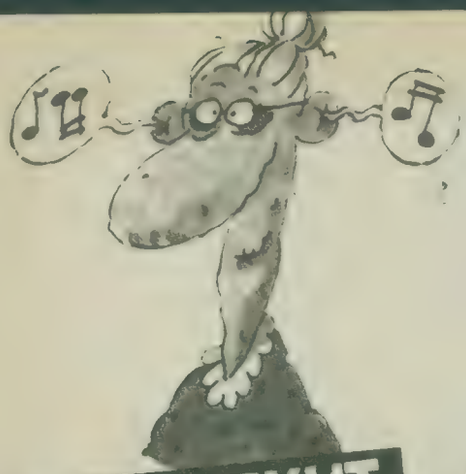

ХИТ ХИТ ХИТ

СТИНГ: НЕМА КАЈАЊА!

Прошле су три године откако је Стинг објавио свој последњи албум „Nothing Like the Sun". Сада је у излозима његова још једна изврсна плоча „Soul Cages"

Трогодишњу дискографску паузу Стинг је испунио борбом за очување бразилских шума и помагањем организацији „Amnesty International". Изгледало је да не мисли превише на музику.

– Мучило ме што скоро три године ништа нисам компоновао – каже Стинг. – После турнеје поводом плоче „Nothing Like the Sun" запао сам у ауторску кризу. Ниједна идеја није ми долазила на ум. Јер, ако живиш од компоновања а не успеваш ништа да напишеш, то значи да је готово. Почео сам да истражујем зашто ме је то снашло. Присетио сам се како сам радио претходну плочу, брзо сам је завршио и одмах кренуо на велику турнеју. У исто време погодила ме смрт мајке, а шест месеци касније умро је и мој отац. Сматрао сам да радом треба победити патњу и тако сам урадио. После турнеје ангажовао сам се око бразилских шума и нисам се заустављао. Једноставно, нисам желео да размишљам о било чему другом.

Онда сам једног дана рекао себи: „Па, требало би да организујеш свој живот, да направиш нову плочу. О чему би могао да пишеш? Ни о чему. У глави ми је било једно велико ништа".

Стингу је помогло пријатељство са поглавицом Раонијем и другим припадницима индијанског племена Кајапо у Бразилу. Дружећи се са њима, изашао је из кризе.

– Живећи са тим, како их називају, примитивним људима, схватио сам да је смрт за њих веома важна ствар. Постало ми је јасно да морам проћи кроз нешто што би ме ослободило кочница. Једноставно, био сам приморан да направим плочу о смрти. Плочу сам посветио оцу. Кад сам сео да радим, суочио сам се са тим да имам већ 38 година. Почео сам да преиспитујем свој живот: шта сам урадио исправно, а шта погрешно. Вратио сам се на своја прва сећања. Чим сам доспео до прве успомене, све је потекло само од себе. Прво чега се сећам су бродови јер смо живели близу луке. Слике су наставиле да се нижу. Целу плочу написао сам за три или четири недеље. Искрено сам задовољан, имам осећај да сам урадио праву ствар. Додуше, не знам какву плочу људи сада очекују од мене, али не верујем да ће се ова уклопити у њихове претпоставке. Ваљда сви мисле како сам направио еколошку плочу или нешто слично. Ако их изненадим, биће задовољан. А са следећом плочом изненадићу их још више.

Неко би могао да помисли како се то обећање односи на поновно уједињење састава „Police", али Стинг је одлучан:

– Последње године док смо радили заједно било ми је јасно да због нашег здравља и достојанства морамо да се разиђемо. Те године смо имали велики хит, успешну плочу и турнеју. Све што бисмо урадили доспевало је у првих десет места на топ листи. И то је било право време за разлаз. Нисмо правили опроштајну турнеју или нешто слично. Веома сам поносан на легенду о групи „Police". На оно што смо урадили, на сарадњу са Ендијем Самерсом и Стјуартом Коплендом. Нема кајања, то је ипак прошлост. Не бих желео да обновим „Police" због носталгије или новца. То би све покварило. То је исто као са клинцима на улици. Кад напуниш двадесет година а још увек се мувваш у уличним бандама, ту је нешто погрешно јер се претвараш да пролазиш кроз период одрастања, а то је време одавно иза тебе. Постоји начин да се достојанствено стари на сцени. Рокенрол група је нека врста завере бесних клинаца, то је врло мушка ствар, чак и када има девојака у групи.

Сећам се наше прве турнеје по Америци 1978. године. Свирали смо по клубовима а једне вечери у месту Паугкипси имали смо само три посетиоца. Двојица од њих били су џокеји и наручили су нашу плочу захваљујући том концерту. То је био одличан наступ. Сећам се да смо после свирке сишли са сцене и упознали се са својом тројицом. Тај наступ је постао легенда. Срео сам стотине људи који су ми хвалисаво рекли: „Знаш, био сам на оном концерту у Паугкипсију." А знао сам да лажу. Та врста енергије коју смо те вечери имали помогла нам је да успемо. Били смо жестока мала заједница. Носили смо своју опрему, возили стотине и стотине километара, спавали у истом кревету. Живели смо као да смо у рату. И победили смо.

П. Ј.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Вратио сам се на сцену, али овог пута не желим да идеја о мени као сексуалном симболу засени мој таленат, мој глас је моје најјаче оружје. Наравно, нећу да тврдим како нисам секси објекат. То би изгледало као да је Мерилин Монро, шетајући се унаоколо у тесној мајици и краткој сукњи, говорила како не жели да буде запамћена као секси симбол."

Том Џонс

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

СМОКВИЦА

Ти си моја љубилица
малена
ја сам твоја варалица
шарена
кад те видим ја на све
заборавим
али глумим као да те не
видим
баш си сладак не могу
одољети
могла бих те појести
Сањала сам да си ме
пољубио
љуљала се цијела улица
и што могу кад без тебе
не могу
хајде, нисам више цурица
Дон Жуан и смоквица
то смо ти и ја
љубили се грлили
све до пола два
Дон Жуан и смоквица
то су пара два
љубили се грлили
све до пола два

Музика: Зринко Тутић
Текст: Алка Вуица
Пева: Тајчи

Здраво Забавниче,
Молим те, објави биографију групе „Sex Pistols" и одговори ми зашто су се разишли.

Хелена

Ћао Забавниче,
Напиши ми нешто о певачу групе „Sex Pistols" Сиду Вишоузу.

Кowa из Београда

Гитариста Стив Џонс, басиста Глен Метлок и бубњар Пол Кук данима су дангубили у лондонском бутику Малколма Мекларена где су се упознали са Џонијем Лидоном. Малколм им је предложио да га узму за певача и тако је 1975. настала група „Sex Pistols". Он им је смислио име, Лидону је одабрао ново име Ротен (Трули) и почео је врло успешно да ради као њихов менаџер. Први наступи били су им аматерски, али набијени енергијом. Малколм је то претворио у предност објашњавајући да они не желе копију остарелих диносаурус група. Тако је почео панк покрет. Током 1976. добили су велики број следбеника. Потписали су уговор за велику фирму ЕМИ, издали сингл „Anarchy In UK" и своје телевизијске наступе зачинили скандалима. Због тога је фирма ЕМИ одбила даљу сарадњу са њима и тако изгубила 40.000 фунти које им је уплатила као аванс. Око њиховог уговора бориле су се друге куће, што су врло вешто наплатили. Углавном, до маја 1977, скупили су око 150.000 фунти и то само захваљујући једном синглу. У међувремену, Ротен је довео новог басисту Сида Вишоуза (дакле, он није био певач групе иако је остао запамћен по својој верзији песме „My Way").

Драги Забавниче,
Где могу да набавим пети албум групе „Iron Maiden"?

Петар из Београда

Тај албум се зове „Powerslave", има га у „Југотоновим" продавницама и то као компакт диск и као обична плоча.

Драги Забавниче,
Недавно сам гледала најновији спот Дејана Цукића и његовог бенда „Спори ритам". Допао ми се басиста Ненад Новаковић па те молим да објавиш нешто више о њему.

Андреа

Ненад је дошао у „Спори ритам бенд" у априлу 1989. године, по објављивању њиховог другог албума, а пре тога је био у групи „Југословени". Рођен је 1965. године а занимљиво је да је стручњак за поправку гитара као и да их сам прави.

Први албум (објављен 1977) „Never Mind The Bollocks, Here's The Sec Pistols" донео им је огромну популарност и то је уједно била једина плоча коју су заједнички објавили. На првој америчкој турнеји Џони Ротен је избацио Малколма из групе а остала тројица наставила су повремено да раде. Престали су када је Вишоуз ухапшен под сумњом да је убио своју девојку Ненси. Уочи суђења 2. фебруара 1979. он је умро од превелике дозе хероина.

Од свих чланова групе, после распада, најуспешнији је Џони Лидон са својом групом „Publica Image Ltd." Улога групе „Sex Pistols" ипак остаје значајна јер су инспирисали читав талас нових музичара који су имали невоља са новцем за добру опрему или су слабо знали да свирају. Музици су вратили ауторство и узбуђење које је обележило шездесете године. Најважније од свега је што су охрабрили и музичаре и публику да преиспитају дотадашњу сцену, разрачунају се са онемоћалим ауторитетима и покушају да донесу нешто сасвим ново.

Поред деби албума, после разлаза, под фирмом „Sex Pistols" изашле су ове плоче: „The Great Rock'n'Roll Swindle" (1978), „Some Produce" (1979), „Carry On Sec Pistols" (1979), „Flogging And Dead Horse" (1979), „Original Pistols Live" (1986).

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

КРИС КОНРАД

КАЗНА

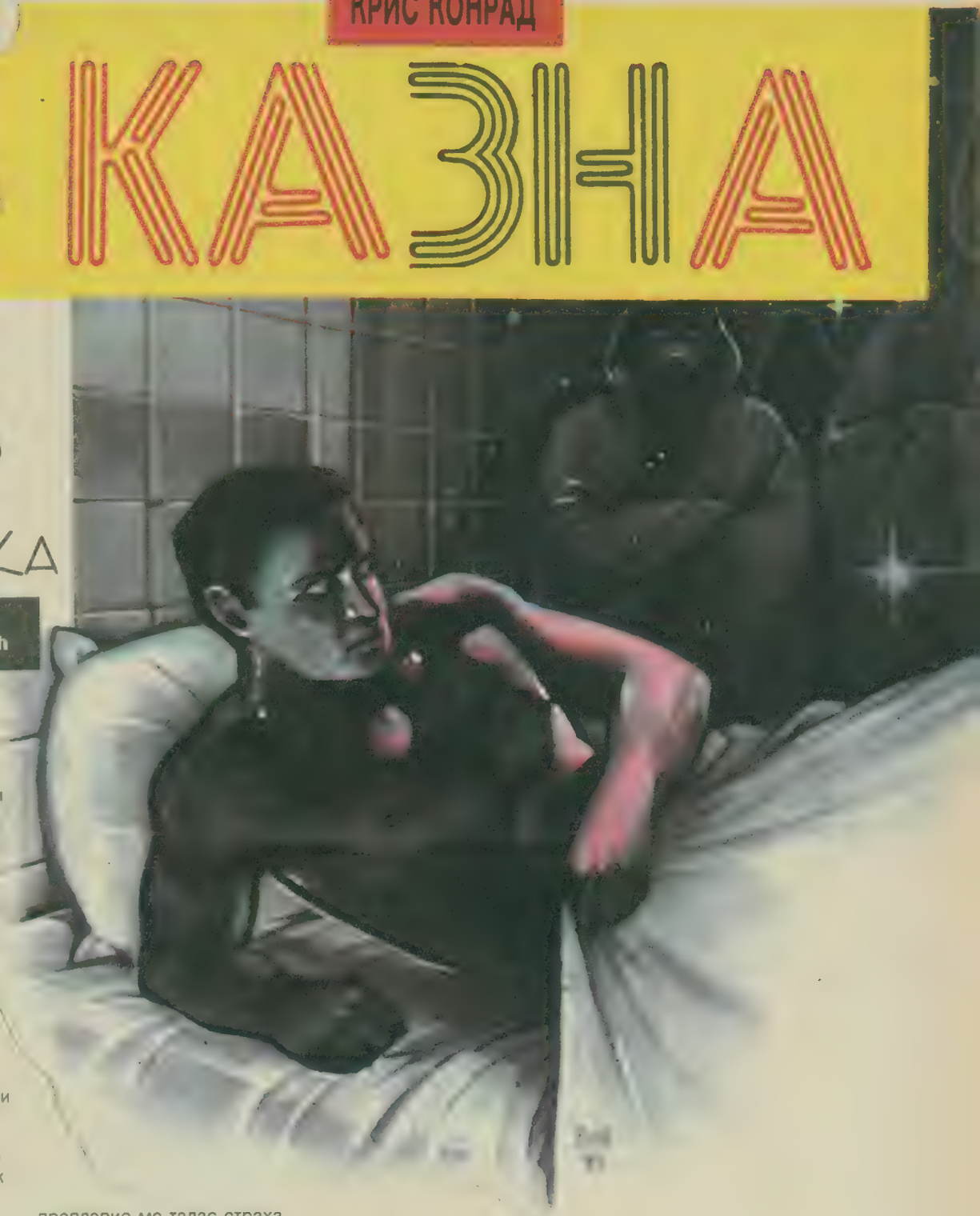

Жамор непознатих гласова и чудних шумова доводили су ме до лудила. Хтео сам да махнем руком и да их све отерам попут гомиле досадних комараца, али нисам успео ни прст да померим. На сву срећу, изненада, почели су да се удаљавају и да постају све тиши и тиши.

Прекасно сам схватио да се нису удаљили они од мене, већ ја од њих. Негде далеко још сам помало осећао своје тело, млитаво и беживотно, међутим, то ме сазнање ни најмање није уплашило. Напротив, осећао сам дивно растерећење док сам без њега, спокојно, пловио кроз тишину...

Свуда око мене био је мрак. У ствари, била је то најцрња ноћ, црња од иједне коју сам доживео. Моја мисао, слободна и чиста, лутала је црним ништавилом попут изгубљеног семена маслачка. Осећао сам се као Одисеј кад је поново угледао родну Итаку, као дете које се вратило у мајчину утробу. Све ми је било тако познато.

Покушао сам да се сетим ко сам. Нисам успео. Знао сам само да сам неко, да је исправно ово што радим иако је забрањено... И да сам код куће...

Поред мене су почеле да промичу звезде. У први мах преплавио ме талас страха. Међутим, већ тренутак касније осетио сам неодољиву потребу за смехом изазвану роjем звездане прашине која је прошла кроз мој ум. И коначно, попут ретке птице напокон ухваћене у замку, до моје свести допрло је сазнање.

ЈА САМ ДЕО УНИВЕРЗУМА. УНИВЕРЗУМ ЈЕ ДЕО МЕНЕ. ЈА САМ БОГ.

Почео сам да се смејем. Истовремено, осећао сам да растем. Постајао сам свестан себе.

– Ко ти је дозволио да се вратиш?!

Попут побеснеле звери у кавезу мој ум је сулудим плесом покушао да побегне од себе самога. Није му успело. Уместо тога се скупио, а затим цео уобличио у једно једино питање: Ко је то?

– Ко ти је дозволио да се вратиш пре времена?

Овог пута изненађење је било мање. Последњим атомима воље сузбио сам страх и на питање одговорио питањем.

– Ко си ти?

Знао сам како се успоставља однос. И тачно сам знао да ће ово моје питање стићи на циљ, а онај малопређашњи метеж мисли не. Ипак, био сам погођен сазнањем да моје мисли немају довољно снаге да оставе утисак. А некада су имале...

– Бег је на тебе оставио последице... Берген је љут... Савет ће одлучити о твојој судбини...

Свака следећа мисао надовезивала се на претходну пре него што би ова била завршена. Ипак, све су биле савршено јасне и свака ме је појединачно погађала попут

убода ножа ... арем могао да се сетим зашто сам оптужен...

Осетио сам присуство још једног ума у својој близини. Затим још једног, па још неколико. Плашило ме је колико су сви они били јачи од мене. Био сам у клопци.

Пажња ми је попустила и никако нисам успевао да ухватим смисао изреченог.

... ало се о мојој ..., а ја сам могао само да чекам... До мене су допирали само безначајни, исцепкани делови мисли које нисам схватао...

– С њим нешто није у реду... Може да разговара.... Закључује несувисло... Поремећен ум...

Осећао сам гужву. Око мене је почело да врви од мисли. Немоћан и безвољан, препустио сам се судбини. А онда, једна мисао пробила се кроз све остале и запарала ми свест.

– Уништити планету и њега заједно с њом. Уништити звезде у том делу Универзума. Нека то буде за опомену свима...

– Имамо ли право на то?

– Ми смо ти који дају права. И одузимају их!

Поново сам почео да пропадам кроз ништавило, само, овог пута то је било без имало задовољства. Свестан краја, мој ум је вриштао.

Скочио сам у кревету као опарен, пробуђен сопственим вриском. Чело ми је било орошено хладним знојем. Истог тренутка резак бол у стомаку натерао ме је да се поново вратим у лежећи положај. Склупчао сам се на кревету и длановима притиснуо слепоочнице које су неконтролисано пулсирале.

Чуо сам нечије кораке. Погледао сам на ту страну не спуштајући руке и угледао позамашну медицинску сестру која ми је журно прилазила.

– Коначно сте се и ви пробудили. Само полако. Сад морате да будете мирни... Буђење из наркозе увек је неугодно, али убрзо ће све проћи... Важно је да је операција успела и да сте ви поново међу нама.

Док је причала, вештим покретима ми је намештала узглавље. Нагомилан страх поново ме је натерао да скочим.

– Убиће нас! Све ће нас убити!

– Смирите се, молим вас Морате да схватите да је ваше стање само последица буђења и да ће ускоро проћи. Молим вас, смирите се...

И ја сам се смирио. Било ми је јасно да „њој" не вреди објашњавати. Легао сам и ћутао, збркаких мисли и отупелих осећања. Чекао сам да оде.

Као да је прочитала моје мисли, она је узела столицу и села поред мене. Питао сам се како не схвата да је сувишна. Желео сам да будем сам. Протестујући, окренуо сам главу на другу страну.

Поглед ми је привукао прозор. Ведро, звездано ноћно небо на први поглед било је величанствено. Само дан раније вероватно бих уживао у призору, али сада... Моје изморено тело више није могло да се носи са теретом страха и ја сам почео да се тресем

Сестра је устала и одшетала до ормара, вероватно по средство за умирење. Нисам више обраћао пажњу на њу. Била је тако небитна. Зажмурио сам најјаче што сам могао, а затим још једном погледао кроз прозор. Моје очи поново су забележиле оно што мој ум никако није хтео да прихвати

ЗВЕЗДЕ СУ ПОЧЕЛЕ ДА ГУБЕ СЈАЈ

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

МЕБИЈУСОВА ТРАКА

Занимљива геометрија

Немачки математичар Аугуст Фердинанд Мебијус (1790–1868) био је професор Лајпцишког универзитета и дугогодишњи директор тамошње опсерваторије. Али, свет ван математичких кругова није га запамтио по делу „Тежишни рачун" којим је с великим успехом увео нов начин обраде геометријских проблема користећи се појмом тежишта, већ по траци приказаној на нашем цртежу која носи његово име.

Када се два супротна краја било каквог правоугаоног комада папира (најбоље дугачког и не сувише широког) споје у непрекидну кружну траку, она, како би се и очекивало, има две ивице и две површине, спољну и унутрашњу.

Али, уколико се та трака једном, пре спајања супротних крајева, уврне, она ће имати само једну ивицу и једну једину површину.

Ово је лако доказати и то можете да покушате и сами: ако исечете дужу траку, једном је савијете, односно уврнете, и спојите супротне крајеве, узмите оловку у боји, да се боље види, и уверићете се да

по траци можете да повучете непрекидну линију без подизања оловке

Исто тако ако повучете прст по ивици Мебијусове траке, видећете да има само једну ивицу мада на слици изгледа као да их има две.

Другу особину Мебијусове траке упознаћете када је разрежете по дужини, најбоље баш по линији коју сте оловком повукли по њеној средини мада то није битно. Добићете не две траке, како сте нормално очекивали, већ само једну, истина дужу, такође Мебијусову траку која се тим сечењем није распала.

Та нова Мебијусова трака уврнута је двапут, има две ивице и две површине Ако и њу разрежемо по дужини, добићемо две траке преплетене као алке ланца.

Али, то више неће бити Мебијусова трака јер је изгубила своје особине

Мебијус ову траку није направио да се ми забављамо и радујемо већ је до ње дошао проучавајући разне могућности геометрије правца. Независно од њега ову траку направио је и проучавао и немачки математичар Листинг

Б. Дожић

Јевтино возило за сиромашне Немце

ПЛАСТИЧНИ БОМБАРДЕР

И нашим друмовима кретали су се аутомобили „боргвард" названи тако по конструктору и власнику фабрике који је стекао славу а затим пропао, између осталог и зато што је правио кола по сопственој мери

Историју настанка и развоја аутомобила писали су људи који су у њега уложили цео живот, цртали, смишљали, а кад не би били задовољни својим делом – кретали изнова.

Тој групи припада и име Карла Фридриха Вилхелма Боргварда рођеног далеке 1889. године у Хамбургу. Имао је једанаесторо браће и сестара. Целу породицу издржавао је отац, трговац угљем. Много уста, а недовољно хлеба. И поред немаштине, Вилхелм Боргвард завршио је машински факултет. И то је све из његове биографије у младости. Остало је прича о једном необичном човеку који се уздигао до звезда да би се за само неколико месеци суновратио у пропаст.

Мали, а Голијат

И нашим друмовима јурили су камионети и аутомобили са ознаком – „Боргвард". Причало се: ко седне у „Боргвардова" кола, може да буде сигран да ће без икаквих невоља стићи где је кренуо. Између два светска рата то и није била мала ствар, напротив.

Боргвардове камионете држао је пре рата у возном парку и познати земунски произвођач вина Мозер чија фабрика чини данашњи „Навип". А Мозер је Србима остао у сећању по „тајни" коју је открио сину на самртном часу да вино „може да се прави и од грожђа"!

Али, вратимо се Боргварду. Радећи неколико година као машински инжењер, уштедео је довољно новца да може да се посвети свом сну – прављењу аутомобила. Економска криза у Немачкој већ је куцала на врата и Боргвард је схватио да ће ускоро само мало и јевтино превозно средство имати прођу на тржишту. Тако је 1924. направио своје прво возило на три точка које је назвао „муња". Склапао га је у Бремену где се у међувремену настанио. Троточкаш је продаван за 980 рајсхмарака, више него јевтино. Истовремено, Боргвард је примио у ортаклук Такленборга, сина великог бременског бродовласника који је

Боргвард поред једног од својих модела...

... и његове монтажне хале у часу банкротства

унео капитал од 10.000 рајхсмарака.

Трговачком проницљивошћу, која ће му касније, на жалост, постати највећи недостатак Боргвард се сасвим предао конструисању малих путничких аутомобила. Наравно, претходно је у Бремену подигао халу и биро за пројектовање у коме је често и ноћивао. Резултат је био мали аутомобил са именом суште супротности – „голијат". Само 1931. године на „голијату" је остварена чиста добит од 4,5 милиона марака. Два ортака сада су могла да откупе много већу халу и алате изнемогле месне фирме „Ханза AG"која се нашла пред затварањем. Низали су се Боргвардови модели „ханза 1100" и „ханза 1700" који су такође донели голему зараду. Бродовласников син, међутим, није био у стању да издржи Боргвардов темпо рада од шеснаест часова дневно и 1937. године напустио је ортака. Боргвард није жалио, штавише, лакнуло му је. Основао је самосталну фирму „Karl F. W. Borgvard – фабрика аутомобила и мотора". И по тој појединости ће остати упамћен јер је његова фирма ушла у историју аутомобилизма као једина велика немачка фабрика возила која је од почетка до краја остала у власништву једног човека. Чак када је Боргварду запретила пропаст, остао је доследан, није хтео да прихвати капитал деоничара! А извесно време по обиму производње аутомобила налазио се на високом петом месту у својој земљи. Више аутомобила склапали су само „Даимлер Бенц", „Фолксваген", „Опел" и „Форд".

Ауто-Цезар

Боргвард ће нарочито Немцима остати у сећању јер им је одмах после завршетка Другог светског рата онако осиромашеним у разореној земљи понудио мали аутомобил „лојд" који је сам конструисао и склапао у мућевито обновљеној фабрици у Бремену. Кола су имала шкољку од пластичне оплате и дрвене носаче патоса углављене у шасију. Уз то, мотор овог аутомобилчића могао је да се замени за нов уз доплату од само 98 марака! Као врхунски луксуз аутомобил је имао седишта са пластичним пресвлакама. Немци су га одмила звали – пластични бомбардер! Рачуна се да је продато око 350.000 „лојдова" и да је Боргвард на том послу зарадио 16 милиона марака.

Упоредо са развојем немачке индустрије ширила се и Боргвардова фирма. У три фабрике склапао је путничке аутомобиле, камионе и хеликоптере. Са камионима је ишло и овако и онако, са хеликоптерима никако. Боргвард је надокнађивао губитке новим моделима путничких аутомобила. Сви до једног били су дело његовог рада и маште.

Најзад су почеле невоље и са путничким аутомобилима. Разлог је што се Боргвард сударио са сопственом личношћу. Није хтео да послуша ничији савет, поготову продаваца који су знали укус купаца. Радници и сарадници нису смели да зуцну. Није се обазирао ни на синовљева упозорења. Биро за пројектовање био је његово царство, а он у њему цар. Сарадници су почели да га напуштају, док су га гневни радници прозвали „Ауто-Цезар". Да ствар буде гора, Боргвард је аутомобиле правио по мери сопственог тела. А био је висок једва метар и шездесет центиметара! Како су се у таквим аутомобилима осећали купци вишег раста, чак и после померања седишта уназад, није тешко замислити.

Видећи да су се над његовом фабриком надвили црни облаци, Боргвард је покушао да се спасе луксузним моделом за богаташе, такозваним „великим боргвардом". Било је касно. Дугови су га притисли, банкари су му окренули леђа и Боргвардова фирма је почетком фебруара 1961. пропала. На улици, без посла, нашло се 20.000 радника а хале, постројења и око 14.000 на стоваришитима затечених нових возила отишло је на добош да се повериоцима исплати дуг од 100 милиона марака.

После две године Боргвард је умро од срчаног удара.

М. Тодоровић

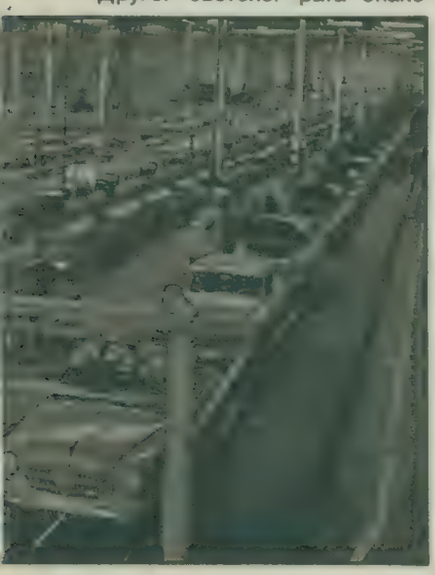

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Светски позната аустралијска поп-звезда са слике – Ознака за карат, **2.** Слике урађене уљаним бојама – Рибарска мрежа великих ока, **3.** Мушко име, Риста – Возач, **4.** Истопити – Име џез-певачице Фицџералд, **5.** Насловна личност Пучинијеве опере, Ђани – Врста штампарских слова, **6.** Бодрење спортске екипе и сл. – Врста папагаја, **7.** Ослободилна фронта (скр.) – Бавити се јахањем – Ауто-ознака за Исланд, **8.** Симбол сумпора – Сањање, **9.** Морски краставац – Симбол калијума, **10.** Мушко име, Арсеније, **11.** Обичај (тур.), **12.** Парче, део, **13.** Прилично мали, **14.** Јако алкохолно пиће, **15.** Име глумице Колесар.

УСПРАВНО: 1. Употребљивост, сврсисходност – Старе мере за течност, **2.** Брод са крилима – Име писца Смиљанића, **3.** Који је за јело – Припремање, **4.** Лука у Сирији – Константан, непроменљив, **5.** Становница суседне земље – Понос, **6.** Кратка сукња – Уздах, **7.** Исток (скр.) – Притока Саве у Босни, **8.** Новост, **9.** Орган чула вида – Прво слово – Ауто-ознака за Италију, **10.** Витка антилопа, **11.** Стари сребрни новци, **12.** Главни град Венецуеле.

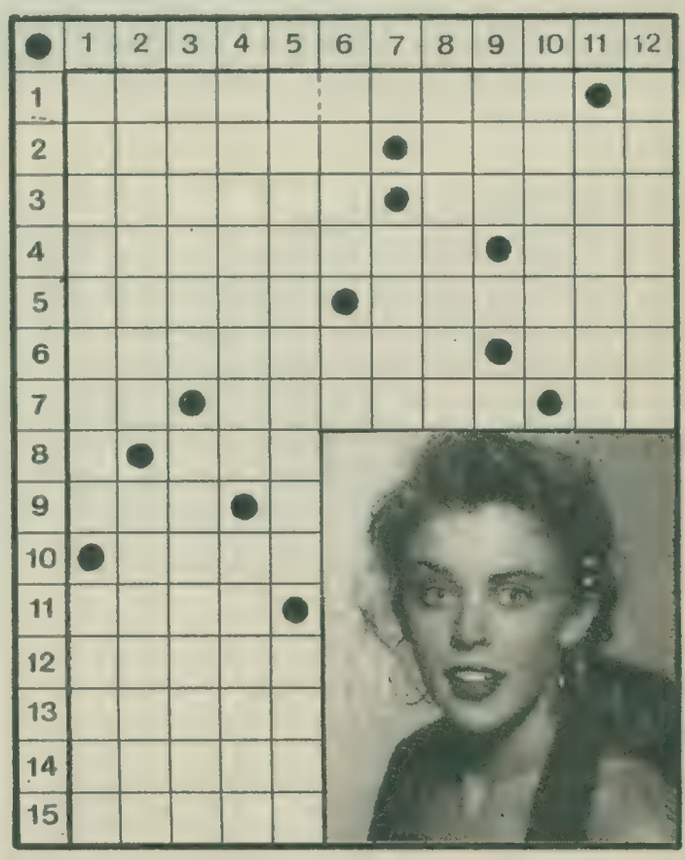

ЈЕДНИМ ПОТЕЗОМ

Покушајте да једним потезом, не прекидајући линију и нигде не укрштајући путеве, обиђете све ходнике и изађете из њих. Постоје два решења, а ми вам нудимо једно.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

БЕРМУДИ земља из петог троугла

СТОП!

Чарлсу Берлицу, творцу теорије о ужасима који владају у такозваном Бермудском троуглу, најмање верују људи са Бермуда. Они то све сматрају обичном измишљотином Европљана!

РУЖИЧАСТА ПОЛИЦИЈА!

По најдивнијем сунчаном дану долазећи са Кариба, авион је лако клизнуо на писту аеродрома у Хамилтону. Од свих етапа дугог лета, који је почео од Амстердама до обала Јужне Америке па даље, ова над чувеним „Ђавољим троуглом" била је најмирнија.

Ништа од узбуђења, страшних натприродних појава, урагана, морских ковитлаца. Унедоглед само небо без облачка и мирне воде Атлантског океана.

Фантастичне приче о чудесним појавама на овом делу Атлантика уносиле су неки унутарњи немир, али и изазивале знатижељу. Ништа чудно. У тој области којом крстаримо данима бесне ваздушни вртлози, кључају воде океана, изненадно се појављују таласи високи као брегови. Тако је написао Чарлс Берлиц, аутор „Ђавољег троугла" и теорије о натприродним силама које се овде појављују.

Већ деценијама тврди Берлиц, на овом подручју нестају без трага и гласа огромни бродови, џиновски танкери, моћне атомске подморнице, јахте, глисери па и војни и цивилни авиони. Све изненадно и све под тајанственим околностима пише Берлиц у својој књизи о Бермудском троуглу. Причу је почео удесом француског брода „Росали" који се 1840. године насукао на путу из Европе за Кубу, а онда редом изнео и описао још 32 катастрофе на мору и у ваздуху које су остале неразјашњене. Књигу је завршио описом тајанственог нестанка ескадриле америчких борбених авиона која је под командом поручника Чарлса Тејлора, после 65 минута рутинског лета заувек нестала над океаном. Хидроавион послат у тај део Бермудског троугла такође се није вратио са задатка. Није нашао Тејлорову ескадрилу, а и сам је нестао без трага.

Поруке које су стизале са бродова и авиона несталих у Ђавољем троуглу чудне су и запањујуће, тврди Берлиц. Па и она коју је послао Чарлс Тејлор, командир морнаричке ескадриле: „Не знам где смо све је некако криво. Па и океан. Компас се мућевито врти. Улазимо у неку белу воду. То је крај крај." Ескадрила је нестала негде над Јужним пунктом наводно најстрашнијим делом уклетог места.

Докази капетана Киша

Посада јапанског брода „Раифуку мару" опет по Берлицу, упутила је последњу поруку: „Опасност попут бодежа. Немоћни смо. Дођите брзо." То је било све. Огромни брод је нестао и никада није нађен. Није објашњено шта се, у ствари, догодило.

И тако редом. Онда се Берлицу први успротивио капетан Лари Киш, пензионисани пилот саобраћајне авијације. Он је годинама летео и управљао путничким авионима баш на овој релацији, а ништа необично – како тврди – није ни видео ни доживео. Прихватио се зато посла, прикупио многе спискове и документа, одлучан да оповргне приче и теорије Чарлса Берлица. И он је почео од удеса брода Росали, и завршио с нестанком Тејлорове ескадриле. Ишао је истим редом и, тачку по тачку, оборио све Берлицове хипотезе.

Капетан Киш је доказао да се најчешће ради о бујној машти аутора књиге о Ђавољем троуглу. Од 33 несреће које је Берлиц навео, чак 16 по тврђењу Ларија Киша догодиле су се изван тог подручја. Атомска подморница „Шкорпион" на пример која је маја 1968. године по Берлицовој тврдњи настрадала у тој области са 99 чланова посаде, потонула је 400 миља северно од Азора!

Цвеће и парфеми

Становништво Бермуда уопште не држи до тих прича. Па и водич Хулио Бота, археолог и историчар по струци, он само слеже раменима и каже како су то Европљани измислили. Нема ту никаквих ђавола нити их је било. Упутио нас је на свог суседа Изидора Ораму, из старе породице поморaца, који су пловили свим морима света, а Бермудским троуглом деценијама.

– Тачно је – каже Изидор – Мој отац је био поморац, и отац мога оца, а то сам био и ја. Биће и мој син, он је сада у Поморској академији на Флориди и постаће капетан дуге пловидбе. Прокрстарили смо хиљаде пута тај троугао између Мајамија, Бахама, Порторика и Бермуда. Никада нисам видео никакве ђаволе, а ни неке посебне метеоролошке појаве. Море к'о море. Побесни понекад, као у било ком дéлу света. Ни мој деда ни отац, па ни ја – нико од нас није доживео нешто необично у том делу океана.

Изидор Орама има и једно своје објашњење. На том подручју саобраћај је веома развијен и ваздушни и поморски, па је и могућност удеса већа. Наводи и један озбиљан доказ. Тајфун се на Бермудима није појавио више од две деценије. Онај најстрашнији „Дејвид" који је протутњао Карибима прошао је крај Бермуда на растојању од 270 километара.

После приче старог поморца заборављате и Берлица и тајанствене нестанке бродова и авиона јер Бермуди делују заиста очаравајуће. Све је овде мирно и пуно спокоја, и небо, и море, и поља која се пружају острвима. Све је у ружичастом, то је национална боја Бермуда. Тако су обојене јавне зграде, банке, виле, бродићи, аутобуси, градског саобраћаја чак и возила полиције.

Главни град Хамилтон пламти у ружичастим одсјајима.

На Бермудима које сачињава скупина од око 150 острва расте и успева све што се стави у земљу. Воће рађа три пута годишње. Земља је веома плодна, али је нико не обрађује. У ствари, обрадиве земље нема. Она је претворена у плацеве за градњу вила, пливачких базена и пространих терена за голф, кажу – најлепших на свету. Поједини заузимају и по десетак хектара.

Храна стиже углавном из Канаде и Америке. Бермуди је плаћају – цвећем и парфемима, али и приходом од туризма. На архипелагу постоји једна једина фабрика и она производи парфеме. Покреће је електрична струја.

Текст и снимци: Воја Благојевић

Уређује: Вито Недељковић

Депардје је натуршчик

Гледала сам пре неки дан у биоскопу филм „Сирано де Бержерак" у коме је симпатичног носоњу играо Жерар Депардје. Изненадила сам се кад сам чула да је он глумац без школе – натуршчик, а добио је толико награда, сад скоро и неку америчку. Напишите нешто о њему, рецимо када је рођен, јер ми се чини да му је тешко одредити године.

ЗОРАНА
Београд

Жерар Депардје је познат као глумац који може да глуми све. Овај четрдесетједногодишњи Француз је први коме је

Холивуд преко страних новинара доделио „Златни глобус" као глумцу године за улогу у филму „Зелена карта" Питера Вира. Њега колеге зову „чудо у транзиту" јер је у стању да истовремено снима два филма и то тако успешно као да се за улоге годинама спремао. Иначе, има више снимљених филмова него година и његова популарност је и даље у успону.

Једва чекам

Била сам дуже болесна и везана за кревет. Да бих имала друштво, родитељи су обећали да ће ми набавити пекинезера. Сада сам оздравила, али они, и поред тога што имамо мали стан, хоће да одрже обећање. Једва чекам да га добијем. Реците ми како је најбоље да га храним.

ЉИЉА
Сарајево

Један од ретких паса који се најлакше држи у стану је управо пекинезер. Док је штене, храни га три пута, касније два, па само једном на дан. Поред кашасте хране (качамак, попара) кувај му пиринач са млевеном свежом рибом, даваћеш му комадиће црне џигерице,

куване изнутрице, млеко и понеку хрскавицу. Храну обавезно посоли, а пожељно је храни додати по неколико капи витамина А и D₃.

Давидова звезда

Када је настала Давидова звезда, шта значи и да ли је она званични симбол неке државе?

БОЈАН ЂОРЂЕВ
Земун

Давидов симбол је у облику два троугла који су спојени у хексаграм као симбол прожимања видљивог и невидљивог света. У старом веку овај симбол се налази код разних народа, код Јевреја тек у 7. веку на једном хебрејском печату који је нађен у Сидону. Од 18. века постаје општи јеврејски симбол. На Првом ционистичком конгресу у Базелу 1897. проглашен је јеврејским националним симболом, а од 1948. године налази се као амблем на застави државе Израел.

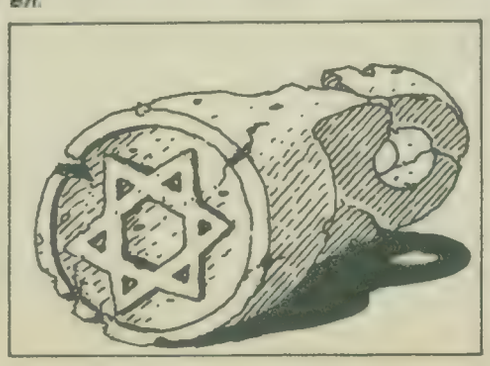

Вук Радан и другари

Недавно сам била у београдском зоолошком врту и видела многе ретке врсте животиња. Хтела бих да знам колико их тачно у њему живи?

ЈЕЛЕНА НЕДЕЉКОВИЋ
Котеж – Панчево

Тачан број, према последњем попису, је 599 животиња, али ова бројка и није највећа у историји београдског зоолошког врта. Пред рат, 1939. године, имао је много више ретких врста животиња и био је један од познатијих вртова у Европи и по њиховом броју.

Једини Карл Паулинг

Знам да се Нобелова награда додељује за изузетно стваралаштво у разним областима, али ме занима да ли је неко то признање добио два пута и која земља има највећи број добитника ове награде?

СТОЈАН
Берово

Једини човек који је Нобелову награду добио два пута је амерички научник др Линус Карл Паулинг, професор хеми-

је на Калифорнијском универзитету – први пут 1954. године за хемију, а други 1962. за мир. Награде нису биле дељиве, што се иначе дешава. На пример, Марија Кири је прву награду за хемију делила са својим мужем Пјером Кријем и Антоаном Бекерелом. Исти случај је и са америчким физичарем Џоном Барденом који је своју награду за физику делио са другим. Иначе, највећи број Нобелових награда припао је Американцима.

Гутање мачева

Волим да идем у циркус и уживам гледајући вештине које се тамо изводе. Да будем искрен, волео бих да сам један од циркуских мајстора, нарочито гутач мачева. Занима ме која је највећа дужина мача који може да се прогута.

ЗЛАТКО
Осијек

Мало смо изненађени што си од свих циркуских вештина одабрао баш гутање мачева, али пошто је то твој избор, желимо само да те упозоримо да ово не увежбаваш сам.

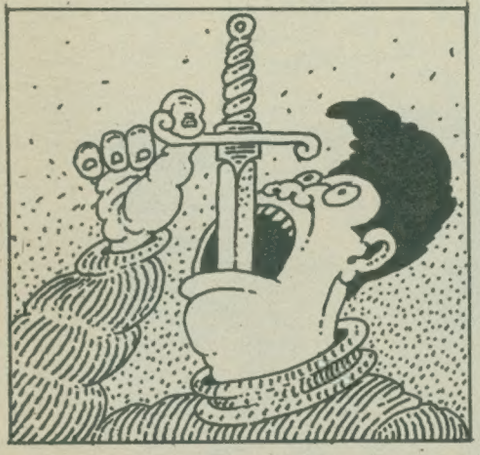

Највећи познати „прогутани" мач био је дугачак 69 центиметара, а прогутао га је Ирац Алекс Линтон, иначе висок 160 центиметара.

Масажер „Аполос"

На 39. светској изложби проналазака „Еурека 90" у Бриселу наш човек је добио златну медаљу за масажер-котураљку под називом „Аполос". Занима ме да ли она може да се купи и где?

СЛАВЕНА
Травник

Добитник златне медаље у Бриселу је Златко Гренко, грађевински инжењер из Ријеке. Његов масажер-котураљка са точкићима на помичним осовинама свом површином прианја уз тело без незгодних прелаза преко зглобова. Колико је овај изум цењен, говори податак да је прву серију од 2000 комада продао Хонгконгу. За сада се може набавити у Ријеци и Љубљани, али ускоро ће почети производња у великим серијама и речено нам је да ће се појавити у продавницама спортске опреме.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Александра Шебез, Вијенац Бориса Кидрича 82, 54000 Осијек – 12 година, воли музику, путовања, спорт, тренира тенис.

Маша Орлић, Дудашева 9, 22408 Врдник – 13 година, воли музику, спорт и дружење.

Лејла Ахметхоџић, Трг Раде Кончара 3, 71000 Сарајево – 13 година, сакупља украсне гумице, салвете и постере Мадоне, Тома Круза, Патрика Свејза.

Вера Вуковић, Матије Гупца 6, 22241 Батровци, Шид – 14 година, воли диско музику и Дина Дворника, жели да се дописује са вршњацима.

Хелена Кесић, Розе Луксембург 13, 71000 Сарајево – 13 година, сакупља гумице, постере Мадоне, Саманте Фокс, Тома Круза и салвете.

Ана Стајчић, Обрада Радивојевића 9/3, 14220 Лазаревац – 12 година, сакупља постере Тома Круза, Џејсона Донована, „New Kids On The Bloock„ и „Забавнике."

Анита Јовановић, Иванковачка 4, 18000 Ниш – 14 година, жели да се дописује са дечацима и девојчицама из целе земље.

Јасна Стевановић, 34322 Чумић – 13 година, сакупља салвете и маркице, воли музику, филм и дописивање.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: Кајли Миног, к, олеати, ока, Ристан, возар, исталити, Ела, Скики, италик, навијање, ара, оф, јахати, ис, с, ћан, трп, к, Арса, адет, комад, омали, виљак, Ирена.

ЈЕДНИМ ПОТЕЗОМ

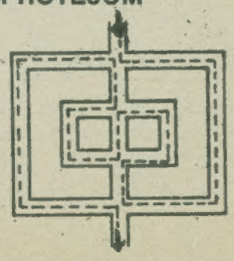

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2049

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Дијего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кецић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Мирослав Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 31, тел. 320-645 и 323-301/725. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара, годишња 1.324,80 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 220,80 динара, тромесечна 662,40 динара, полугодишња 1.324,80 динара, годишња 2.649,60 динара
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875,уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	198.–
СР НЕМАЧКА	DEM	294.–
ШВЕДСКА	SEK	1.099.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.000.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	248.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054,уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање, штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

Soko Štark

НОВА НАГРАДНА ИГРА

želе ZEKA

ЗЕКА, ЖЕЛЕ ЗЕКА
СА ЛЕПТИР МАШНОМ И
СА ЦВИКЕРИМА
ПРАВИ ЈЕ БОМБОН

И

medeni

МЕДЕНИ, МЕДЕНИ
ФИНИ, МЕКИ, СВЕЖИ И
– ПОЈЕДЕНИ!

ПРОБАЈТЕ НАС
БАШ СМО СЛАТКИ
И МЕДЕНИ

Драга децо,
После већ познатог „ЖЕЛЕ ЗЕКЕ"
опет нешто ново из „СОКО ШТАРКА"

МЕДЕНИ МЕДЕЊАЦИ

Прави медењаци са медом – фини, слатки, свежи већ Вас очекују у продавницама. Паковани су у кесицама од 200 г и право су уживање за цело друштво.

Изненађење!

Не бацајте кесице „МЕДЕНОГ" и „ЖЕЛЕ ЗЕКЕ", јер Вам требају за учествовање у новој наградној игри коју смо спремили за Вас. Игра траје од 1. 3. до 31. 5. 1991. г. У овој наградној игри могу учествовати одељења и појединци.

ПРОПОЗИЦИЈЕ:

за одељења:

500 кесица „Желе Зека" и
100 кесица „Меденог"

за појединца:

40 кесица „Желе Зека" и
5 кесица „Меденог"

НАГРАДЕ:

за одељења
- 5 плаћених екскурзија за цело одељење

за појединца
- 3 видео рикордера
- 5 бицикла BMX
- 20 сетова ЛЕГО коцки
- 20 радних лампи
- 50 сатова-будилника
- 100 рекламних мајица
- 100 рекламних блокова

Резултати извлачења биће објављени у јуну
Сакупљене омоте шаљите на адресу:

Предузеће „СОКО ШТАРК"
СЛУЖБА МАРКЕТИНГА
11000 Београд
Кнез Данилова бр. 3

Пријатно и срећно
жели Вам „СОКО ШТАРК"

РЕКЛИ СУ...

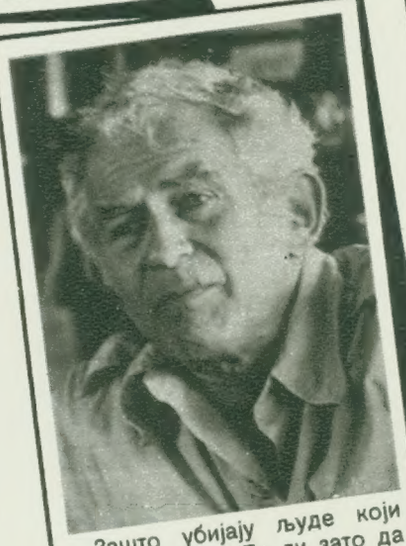

Зашто убијају људе који убијају људе? Да ли зато да би показали како је ружно убијати људе?

Норман Мајлер
амерички књижевник, рођен 1923.

Има људи који читају новине као да прелазе аспиратором задржавајући само прљавштину.

Жил Ренар
француски писац, (1864–1910)

Замислите ону тишину која би настала када би људи говорили само оно што знају.

Карел Чапек

У борби између тебе и остатка света најбоље је да се стављаш на страну остатка света.

Франц Кафка,
чехословачки књижевник 1883–1924.

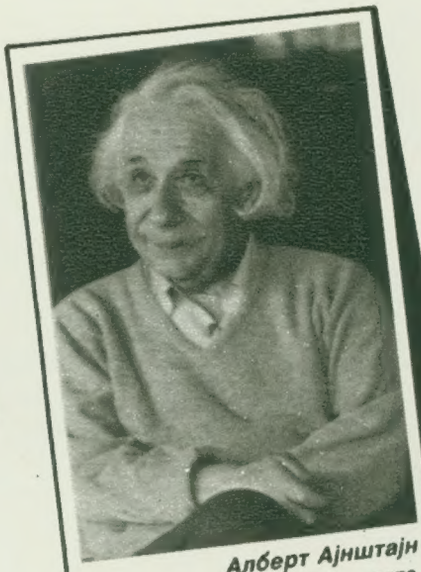

Алберт Ајнштајн

Ништа, ни све армије света, не могу да зауставе идеју чије је време дошло.

Кад никакав ветар не дува, онда и петао на оџаку има чврст карактер.

Станислав Јержи Лец,
пољски сатиричар (1909–1966)

Мени не смета што живим у свету мушкараца све док у њему могу да будем жена.

Мерилин Монро
америчка филмска глумица, (1926–1962)

Оно што ме запрепашћује није разорна снага атомске бомбе, него експлозивна спремност људског срца за зло!

Виктор Иго,
француски књижевник (1802–1886)

За домовину можемо све да ставимо на коцку, али не смемо ставити на коцку домовину.

Ференц Деак

Ко тражи одликовање није га заслужио, а ко га је заслужио њему није ни потребно.

Мартин Кесел

У осамнаестој години је и ђаво леп.

Јапанска пословица

Старост има два велика преимућства: зуби више не боле и – човек више не чује све оне будалаштине које се око њега говоре.

Џорџ Бернард Шо
ирски писац, (1856–1950)

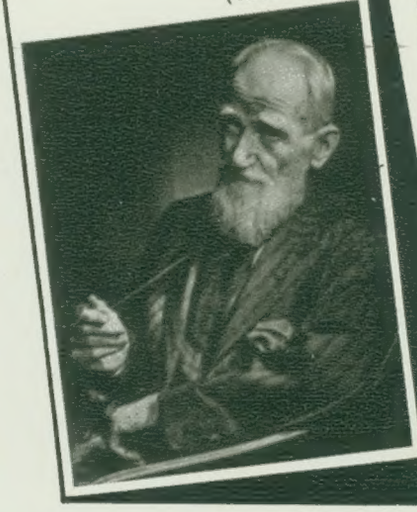

Ако земље са високим платним дефицитом и растућом незапосленошћу желе да победе кризу, оне се морају понашати исто тако опрезно као и бодљикава прасад док воде љубав.

Карл Ото Пел,
председник западнонемачке Бундесбанке (рођен 1929)

Политичари су свугде у свету исти. Они обећавају да ће изградити мост чак и кад не постоји никаква река.

Никита Хрушчов
совјетски политичар, (1894–1971)

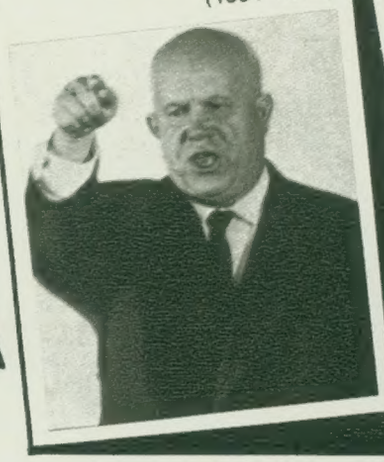

Идеале једне нације можете распознати по њеним рекламама.

Норман Даглас,
британски књижевник (1868–1952)

WALT DISNEY
МИКИ
ПРВО: „ПРОНАЂИТЕ ЗАПУШТЕНУ КУЋУ СУМЊИВОГ ИЗГЛЕДА...
... И ПОНЕСИТЕ ПРИБОР ЗА ДЕТЕКТИВЕ!"
ЕВО, ТУ ЈЕ ЛУПА!
ПОМОЋУ ЛУПЕ ЋУ ЛАКО ОТКРИТИ ОТИСКЕ ПРСТИЈУ У НАСЛАГАМА ПРАШИНЕ!
ДОБАР ДЕТЕКТИВ МОРА ДА УОЧИ И СВЕ СУМЊИВЕ ДЕТАЉЕ!
ЕВО, ПОЛОМЉЕН ПРОЗОР...
... А ОД ЊЕГА ВОДЕ БЛАТЊАВИ ОТИСЦИ СТОПАЛА...
СЈАЈНО! ЗА ДАНАС ЈЕ БИЛО ДОСТА!
ХВАЛА ТИ, ШИЛО, ШТО СИ НАМ ДОЗВОЛИО ДА ВЕЖБАМО У ТВОЈОЈ КУЋИ!
У СВАКО ДОБА, МОМЦИ!
ЗАБАВНИК
Distributed by King Features Syndicate
©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
7-22